

EUROPOS SAJUNGOS
TEISINGUMO TEISMAS

2024 m. metinis pranešimas

Metų apžvalga

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas – Sąjungos teisės laikymosi garantas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas – viena iš septynių Europos Sąjungos institucijų.

Šios Sąjungos teisminės institucijos uždavinys – užtikrinti Sąjungos teisės laikymąsi vienodai aiškinant ir taikant Sutartis, kartu užtikrinant Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų priimtų teisės aktų teisėtumo kontrolę.

Savo jurisprudencija ši institucija prisideda prie Sąjungos vertybių puoselėjimo ir vieningos Europos kūrimo.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sudaro du teismai: Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas.

2024 m. metinis pranešimas

Metų apžvalga

Turinys

Pirmininko įžanginis žodis	4
1. 2024 metų apžvalga	7
A. Metai nuotraukose	8
B. Metai skaičiais.....	16
Institucija 2024-aisiais.....	16
Teisminės veiklos metai (Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas)	17
Kalbos tarnyba	18
2. Teisminė veikla	21
A. Teisingumo Teismas 2024 m.....	22
Teisingumo Teismo veikla ir pokyčiai	22
Teisingumo Teismo nariai.....	26
B. Bendrasis Teismas 2024 m.....	30
Bendrojo Teismo veikla ir pokyčiai	30
Jurisprudencijos naujovės	32
Bendrojo Teismo nariai	36
C. Jurisprudencija 2024 m.....	40
Focus 2020 m. Judumo paketas: sąžininga konkurencija ir geresnės darbo sąlygos, kad kelių transporto sektorius būtų saugesnis, tvarsnis ir sąžiningesnis	40
Focus Ekologinė gamyba ir ekologiškų produktų ženklavimas	42
Focus Visuomenės galimybė susipažinti su COVID-19 vakcinų pirkimo sutartimis...	46
Focus Ribojamosios priemonės, taikytinos atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi.....	50
Svarbiausių metų sprendimų apžvalga.....	54

3. Teisingumą padedanti vykdyti administracija	75
A. Kanclerio įžanginis žodis	76
B. Svarbiausi metų įvykiai.....	78
Dalies jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas	78
2004 m. plėtros 20-metis	82
Griežtesnė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo darbuotojų etikos sistema	85
C. Ryšiai su visuomene	88
4. Institucija, kuriai rūpi aplinka	91
5. Žvilgsnis į ateitį.....	95
6. Likite su mumis!.....	99

Koen Lenaerts

Europos Sąjungos
Teisingumo Teismo
pirmininkas

Nepaisant sudėtingos situacijos pasaulyje, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas toliau vykdė pagal Sutartis jam patikėtą užduotį saugoti teisingumą ir teisinę valstybę. Jis be perstojo gynė pagrindines Europos Sąjungos vertybes ir padėjo kurti bendrą valstybių narių teisinę sistemą. Jis taip pat nustatė naujus orientyrus, kurie bus labai svarbūs jo veiklai ateinančiais metais.

Praejusiais metais prasidėjo nauja institucijos ir Teisingumo Teismo bei Bendrojo Teismo santykių, taip pat šių dviejų teismų santykių su Sąjungos valstybių narių teismais era. Dalinis Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas Bendrajam Teismui buvo svarbus pokytis Sąjungos teismų sistemoje. Vertinant iš naudos teisės subjektams perspektyvos, dėl šio perdavimo bus geriau paskirstomas darbo krūvis tarp abiejų teismų ir Teisingumo Teismas galės daugiau dėmesio skirti savo, kaip Sąjungos konstitucinio ir aukščiausiojo teismo, funkcijai. Ši esminė reforma buvo įmanoma dėl kolegialaus ir veiksmingo abiejų teismų bendradarbiavimo per visą jos įgyvendinimo laikotarpį – nuo Sąjungos teisės aktų leidėjui pateikto prašymo iš dalies pakeisti Statutą iki pat praktinio reformos įgyvendinimo. Jį lėmė glaudus atitinkamų institucijos kanceliarijų ir tarnybų bendradarbiavimas siekiant, kad Bendrasis Teismas šias naujos rūšies bylas galėtų nagrinėti optimaliomis sąlygomis.

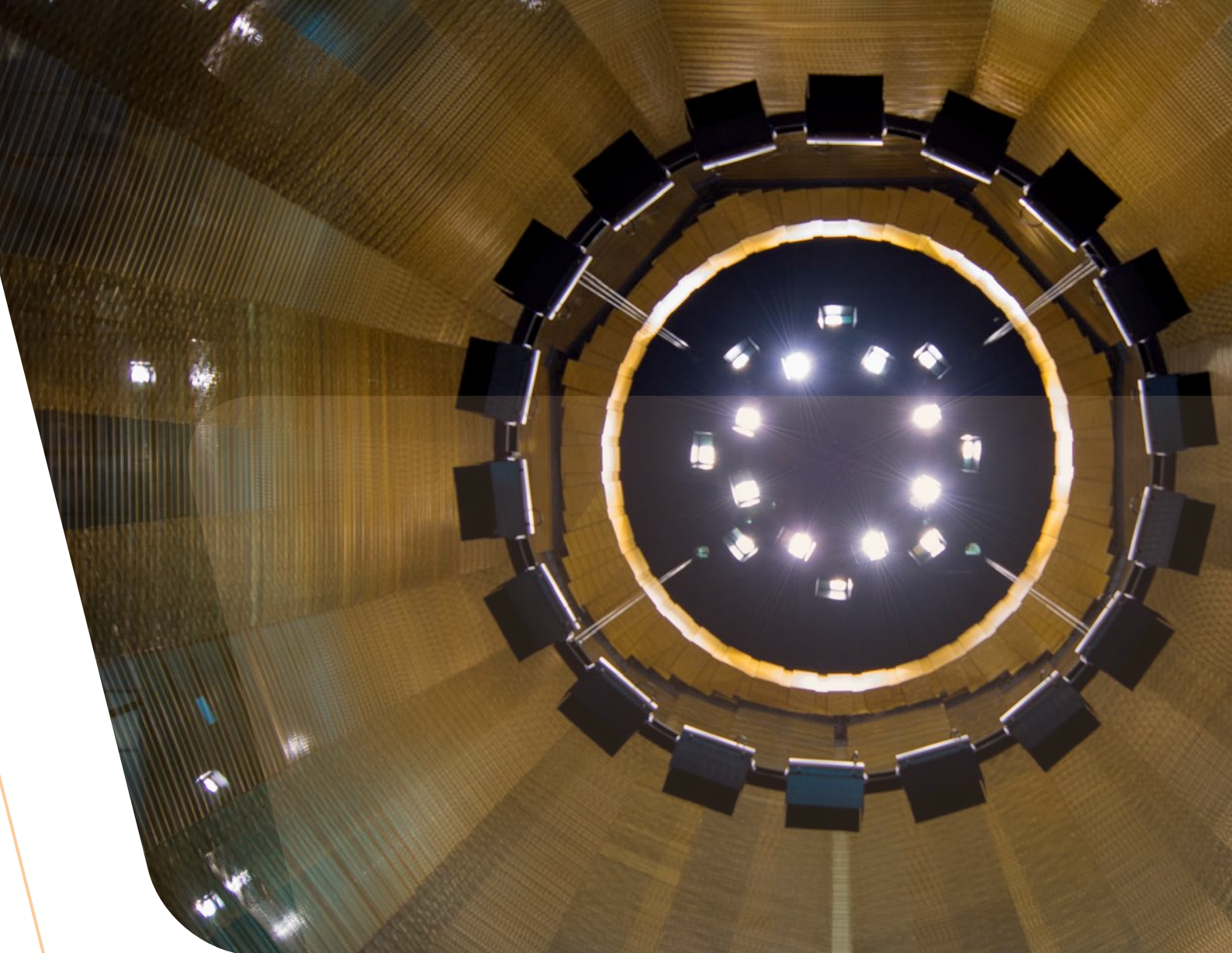
2024 m. gegužės mėn. institucija minėjo didžiausios Sąjungos plėtros – tiek pagal piliečių ir įstojusią valstybių narių skaičių, tiek simboliškai – dvidešimtmetį. Ši sukaktis paminėta surengus konferenciją, kurioje pabrėžta, kad dešimties naujų valstybių įstojimas praturtino mūsų bendrą paveldą dėl padidėjusios šalių istorijos, kultūros ir teisinių tradicijų įvairovės. Į bendrą konstitucinį istorinį projektą įsijungė dvi žemyno pusės, Rytai ir Vakariai, taigi šis įstojimas akivaizdžiai parodė, kad Europos integracijos proceso esmė – taikos idealas, kurį įkūnija Sąjunga.

Vienas svarbesnių 2024 m. organizacinių įvykių – didelis dalinis Teisingumo Teismo sudėties atnaujinimas: prisiekė devyni nauji nariai, iš kurių penki anksčiau buvo Bendrojo Teismo teisėjai. Ši svarbi pertvarka, prieš kurią 2024 m. spalio 4 d. buvo paskelbta labai daug teismo sprendimų, pareikalavo kruopščios organizacijos, kad nariai ir jų kabinetai sklandžiai ir kuo geresnėmis sąlygomis pradėtų darbą institucijoje, o institucija galėtų tinkamai tęsti savo veiklą.

Žvelgiant į ateitį, 2025 m. visos institucijos laukia įdomūs iššūkiai. Jie bus susiję su išorės santykiais – interneto svetainės ir jurisprudencijos paieškos sistemos pertvarkymu ir planuojama internetinės televizijos kanalo, skirto Teisingumo Teismo veiklai, veiklos pradžia. Šiais projektais siekiama ne tik patenkinti teisininkų poreikius, bet ir prisidėti prie pagrindinio tikslo – priartinti teisingumą prie piliečių ir padėti jiems suprasti Teisingumo Teismo vaidmenį, taip pat priimamus sprendimus. Iššūkiai laukia ir dėl mūsų ateities darbo metodų – toliau bus plėtojamos galimybės panaudoti dirbtinį intelektą ir tobulinama IT programa, susijusi su integruota bylų valdymo sistema. Visa tai bus daroma siekiant, kad mūsų institucija galėtų veiksmingiau susidoroti su padidėjusiu bylų skaičiumi ir užtikrinti aukščiausią kokybės lygį, kurio reikalauja jai patikėta misija vykdyti teisingumą, taip pat paisyti visų imperatyvų, kurie yra šios misijos pamatas.

K. Lenaerts

2024 metų apžvalga

A. Metai nuotraukose

Vasario mėn.

Europos Parlamentas pritaria dalies jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimui Bendrajam Teismui

Siekdamas geriau paskirstyti darbo krūvį dviem Sąjungos teismams ir leisti Teisingumo Teismui daugiau dėmesio skirti savo, kaip Sąjungos konstitucinio ir aukščiausiojo teismo, funkcijai, 2022 m. lapkričio mėn. Teisingumo Teismas kreipėsi į Sąjungos teisės aktų leidėją su prašymu iš dalies pakeisti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą, kad dalis jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus būtų perduota Bendrajam Teismui. Po daug mėnesių trukusio nagrinėjimo ir derybų per teisėkūros procedūrą vasario 27 d. Europos Parlamentas didele balsų dauguma pritarė šiai svarbiai reformai.

Tarptautinis susitikimas „Teisingumas, ateities kartos ir aplinka“ Prancūzijos Konstitucinėje Taryboje

Teisingumo Teismo pirmininkas Koen Lenaerts vyksta į Paryžių dalyvauti *Conseil constitutionnel* (Konstitucinė Taryba) ir *Institut des Études et de la Recherche sur le Droit et la Justice* (Teisės ir teisingumo studijų ir mokslo tyrimų institutas) organizuotame tarptautiniame susitikime. Šiame neeiliniame susitikime dalyvauja apie šimtas nacionalinių, regioninių ir tarptautinių aukščiausiųjų teismų pirmininkų ir teisėjų, kad aptartų stiprėjančią „ateities kartų“ koncepcijos įtaką aplinkosaugos bylose.

Kovo mėn.

Čekijos Respublikos Prezidento Petr Pavel vizitas

Teisingumo Teismo pirmininkas Koen Lenaerts, Teisingumo Teismo teisėjas Jan Passer, Bendrojo Teismo teisėjai Petra Škvařilova-Pelzl ir David Petrlik priima Čekijos Respublikos Prezidentą Petr Pavel. Susitikime su institucijos darbuotojais iš Čekijos delegacija gali pasigrožėti Masaryko universiteto paskolintu čekų dailininkės Míla Doleželová paveikslu „Na cestě“, perteikiančiu vilties, laisvės ir humanizmo idėją.

Pirmasis metinis Europos Parlamento ir Teisingumo Teismo dialogas

Kadangi diskusijos dėl reglamento dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus tam tikrose konkrečiose srityse perdavimo Bendrajam Teismui projekto buvo vertingos, Parlamentas ir Teisingumo Teismas nusprendė tęsti dialogą surengdami metinį susitikimą, kuriame aptariamos jiems aktualios temos, susijusios su tinkamu teisingumo vykdymu, griežtai laikydamiesi valdžių padalijimo principo. Susitikimuose daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kaip Sąjungos piliečiai suvokia teisingumą ir pagarbą teisinei valstybei, taip pat galimiems teismų sistemos veikimo patobulinimams, siekiant dar labiau priartinti teisingumą prie Sąjungos piliečių.

Trijų naujų Europos Audito Rūmų narių iškilmingas pasižadėjimas

Teisingumo Teisme iškilmingai pasižada Europos Sąjungos Tarybos paskirti nauji Europos Audito Rūmų nariai Katarína Kaszasová, Alejandro Blanco Fernández ir João Leão.

Balandžio mėn.

Istorinės parodos atidarymas Teisingumo Teisme

Teisingumo Teisme atidaroma institucijos istorijai skirta paroda. Joje eksponuojamos fotografijos, meno kūriniai ir reti daiktai, perteikiama teismų ir jų pastatų istorija; paroda yra atvira visiems lankytojams.

Konkurso „European Law Moot Court“ finalas

„European Law Moot Court“, pirmą kartą surengtas 1988 m., yra didžiausias pasaulyje Sąjungos teisės teismo proceso inscenizacijos konkursas. 2024 m. konkursą laimi Madrido universitetas, finale varžęsis su Italijos Roma Tre universitetu.

Iškilmingas gedulingas posėdis

Iškilmingai pagerbiamas Teisingumo Teismo teisėjo iš Airijos (1991–1999 m.) John L. Murray, mirusio 2023 m. sausio mėn., Teisingumo Teismo generalinio advokato (1994–2006 m.) Philippe Léger, mirusio 2023 m. sausio mėn., ir Tarnautojų teismo kanclerės (2005–2016 m.) Waltraud Hakenberg, mirusios 2024 m. sausio mėn., atminimas.

Gegužės mėn.

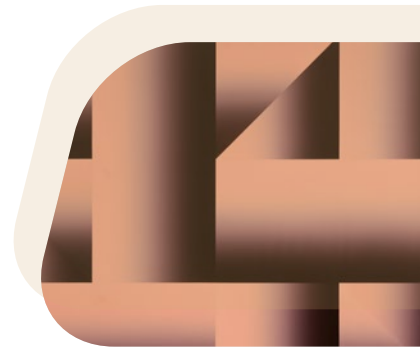
Teisėjų forumas ir konferencija 2004 m. plėtros 20-mečiui paminėti

2004 m. gegužės 1 d. į Europos Sąjungą įstojo dešimt naujų valstybių narių: Čekijos Respublika, Estija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Malta, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija. Minint 20-ąsias šio įvykio metines, Teisingumo Teisme rengiamas teisėjų forumas (vyksta kasmet) ir konferencija.

Birželio mėn.

Lietuvių menininko Kazio Varnelio meno kūrinio „LL“ perdavimas

Lietuvių dailininko Kazio Varnelio meno kūrinys „LL“ (1972 m.) perduodamas Teisingumo Teismui, dalyvaujant jo pirmininkui Koen Lenaerts, Lietuvos teisingumo viceministrei Jurgai Greičienei ir Lietuvos nacionalinio muziejaus Ikonografijos skyriaus vedėjai Jolantai Bernotaitytei.

Bendrojo Teismo delegacijos vizitas Varšuvoje

Bendrojo Teismo delegacija, kurią sudaro jo pirmininkas Marc van der Woude, teisėjos iš Lenkijos Krystyna Kowalik-Bańczyk ir Nina Półtorak ir teisėjas iš Lietuvos Saulius Lukas Kalėda, Varšuvoje dalyvauja Lenkijos aukščiausiojo administracinio teismo ir Varšuvos advokatūros organizuotame susitikime, kad pristatytų Bendrojo Teismo vaidmenį ir stiprintų ryšius su nacionaliniais teismais, nagrinėjančiais bylas srityse, kuriose dalis jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perduota Bendrajam Teismui.

Rugsėjo mėn.

Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo procedūros reglamentų pakeitimai

Rugsėjo 1 d. įsigalioja svarbūs Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo procedūros reglamentų pakeitimai. Jais įgyvendinami Teisingumo Teismo statuto pakeitimai, susiję su daliniu jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimu Bendrajam Teismui nuo spalio 1 d., ir modernizuojamas procesas abiejuose teismuose.

Jungtinių Amerikos Valstijų Aukščiausiojo Teismo delegacijos vizitas

Šis vizitas yra vienas iš susitikimų, reguliariai rengiamų nuo 1998 m., kurie padeda stiprinti glaudžius istorinius Jungtinių Amerikos Valstijų Aukščiausiojo Teismo ir Teisingumo Teismo ryšius.

Daugiakalbystės sode įkurdintas meno kūrinys

Liuksemburgo menininkės Simone Decker sukurtas meno kūrinys „Genus“ įkurdintas šalia Teisingumo Teismo esančiame Daugiakalbystės sode. Šis kūrinys sukurtas specialiai Teisingumo Teismui, jį įkvėpė daugiakalbystė ir jis simbolizuoja Sąjungos kalbinę ir kultūrinę įvairovę.

Spalio mėn.

Dalinis jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas

Spalio 1 d. pradedamos taikyti nuostatos dėl dalies Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimo Bendrajam Teismui. Nuo šios dienos gautas bylas dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, susijusias su šešiomis konkrečiomis sritimis, nagrinėja Bendrasis Teismas. Spalio 17 d. Bendrajam Teismui perduodamas pirmasis prašymas priimti prejudicinį sprendimą (T-534/24, *Gotek*) kroatų kalba, jį pateikė Osijeko administracinis teismas.

Iš dalies atnaujinama Teisingumo Teismo sudėtis ir pradeda eiti pareigas nauji Bendrojo Teismo nariai

Teisingumo Teismo didžiojoje posėdžių salėje surengiamas iškilmingas posėdis, nes baigė eiti pareigas šio teismo nariai Lars Bay Larsen, Alexandra Prechal, Jean-Claude Bonichot, Peter George Xuereb, Lucia Serena Rossi, Priit Pikamäe, Nils Wahl ir Anthony Michael Collins ir prisiekė devyni nauji Teisingumo Teismo nariai – teisėjai Bernardus Smulders, Massimo Condinanzi, Fredrik Schalin, Stéphan Gervasoni, Niels Fenger ir Ramona Frendo, generaliniai advokatai Dean Spielmann, Andrea Biondi ir Rimvydas Norkus, taip pat du nauji Bendrojo Teismo teisėjai – Hervé Cassagnabère ir Raphaël Meyer.

Teisingumo Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir pirmojo generalinio advokato rinkimai

Teisėjai perrenka Koen Lenaerts Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininku ateinantiems trejiems metams. Thomas von Danwitz išrenkamas Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoju, jis pakeitė šias pareigas ėjusį Lars Bay Larsen. Maciej Szpunar perrenkamas pirmuoju generaliniu advokatu.

Lapkričio mėn.

Mokymosi apie dirbtinį intelektą mėnuo

Mokymų kampanija dirbtinio intelekto (DI) srityje siekiama pristatyti su jo naudojimu susijusias galimybes ir iššūkius. Norima demistifikuoti DI sritį ir skatinti etišką bei atsakingą šia technologija pagrįstų priemonių naudojimą.

Trijų naujų Audito Rūmų narių iškilmingas pasižadėjimas

Teisingumo Teisme iškilmingai pasižada Europos Sąjungos Tarybos paskirti nauji Europos Audito Rūmų nariai Petri Sarvamaa, Hans Lindblad ir Carlo Alberto Manfredi Selvaggi.

Teisingumo Teismo vizitas Europos Žmogaus Teisių Teisme

Teisingumo Teismo pirmininkas Koen Lenaerts, lydimas Teisingumo Teismo delegacijos, lankosi kasmetiniame susitikime Europos Žmogaus Teisių Teisme. Diskusijose daugiausia dėmesio skiriama trims pagrindinėms temoms: „Klimato kaita: iššūkis dviem Europos teismams“, „Masinis sekimas ir asmens duomenų apsauga“ ir „Asmenų su negalia teisių apsauga“.

6-asis ES teismo tinklo (TEST) atstovų susitikimas Briuselyje

Šeštasis ES teismo tinklo atstovų susitikimas pirmą kartą vyksta Briuselyje, o ne Liuksemburge, jį globoja Belgijos Valstybės Taryba. Susitikime aptariama bendradarbiavimo TEST ateitis ir klausimas dėl Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principo taikymo nacionaliniuose teismuose.

Gruodžio mėn.

Informuotumo apie negalią diena Teisingumo Teisme

Institucija, ryžtingai vykdanči įvairias iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti prieinamumą ir įtrauktį, organizuoja informuotumo apie negalią dieną, kurios tema 2024 m. yra „Įtrauktis per sportą: įvairovė – mūsų stiprybė“.

B. Metai skaičiais

Institucija 2024-aisiais

81 teisėjas iš
27 valstybių narių

Teisingumo Teisme

27 teisėjai 11 generalinių
advokatų

Bendrajame Teisme

54 teisėjai

Biudžetas 504 mln. EUR

2 267

pareigūnai ir kiti tarnautojai

61 %
moterų

39 %
vyrų

Aukštas pareigas administracijoje einančių moterų
skaičius Teisingumo Teisme viršija Sąjungos institucijų
vidurkį.

Moterys užima:

54 % administratorių pareigybių

49 % vadovaujamų pareigybių
(vidurinėsios grandies ir
vyresniųjų vadovų)

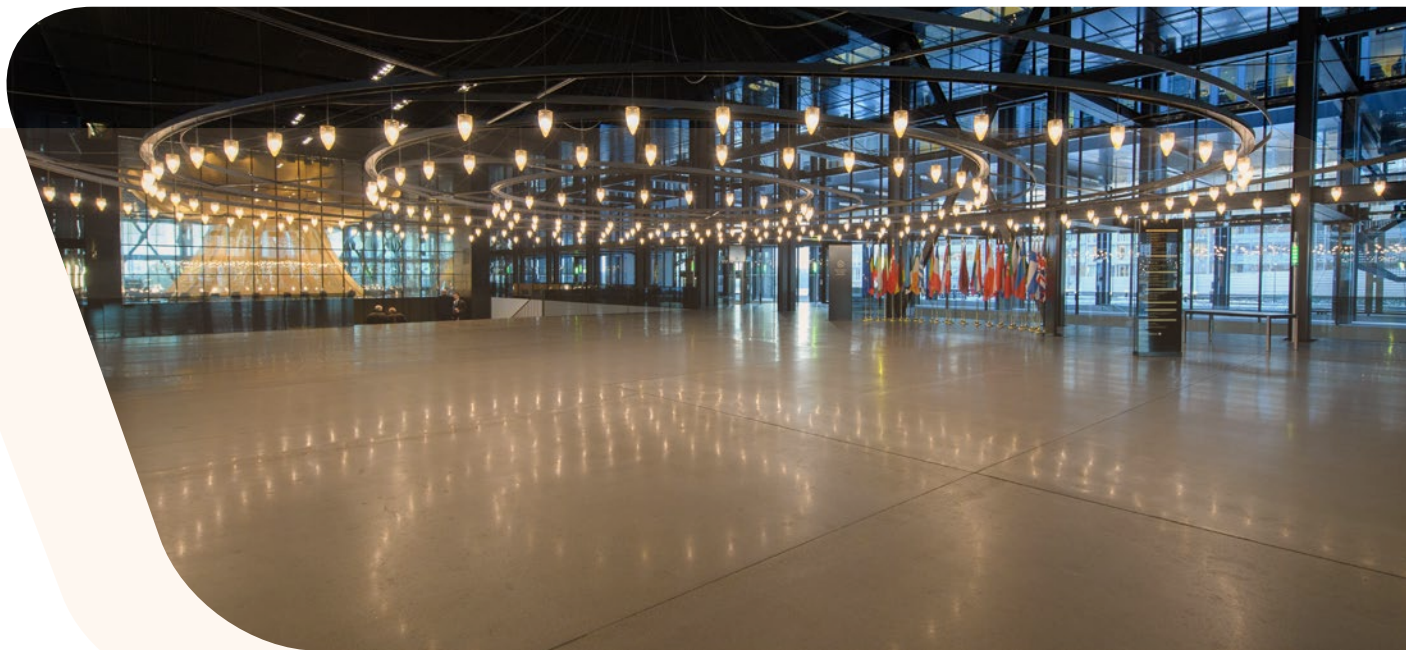
e-Curia

Procesinių dokumentų, pateiktų per *e-Curia*, procentinė dalis:

91 % Teisingumo Teisme

96 % Bendrajame Teisme

11 692 prieigos prie *e-Curia* paskyros

Teisminės veiklos metai (Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas)

1 706 gautos bylos

1 785 išnagrinėtos bylos

2 911 nagrinėjamų bylų

Vidutinė proceso trukmė: 18,1 mėnesio

e-Curia – tai taikomoji programa, leidžianti Teisingumo Teisme ir Bendrajame Teisme nagrinėjamų bylų šalių atstovams ir nacionaliniams teismams, kai Teisingumo Teismui pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, vien elektroniniu būdu keisti procesinius dokumentais su teismų kanceliarijomis.

e-Curia: kompiuterinė programa, leidžianti keisti teisminius dokumentais

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Kalbos tarnyba

Kaip daugiakalbė teisminė institucija, Teisingumo Teismas turi galėti nagrinėti bylą, nesvarbu, kuria iš oficialiųjų Sąjungos kalbų ji pradėta. Vėliau jis užtikrina savo jurisprudencijos sklaidą visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

24

proceso
kalbos

552

kalbų
kombinacijos

608 teisininkai lingvistai, atsakingi už
rašytinių dokumentų vertimą

1 366 000 pateiktų versti
puslapių

1 371 000 išverstų puslapių

503

teismo posėdžiai ir susirinkimai,
kuriuose buvo verčiama
sinchroniškai

70

vertėjų žodžiu, užtikrinusių
vertimą teismo posėdžiuose ir
susirinkimuose

**Daugiakalbystė ESTT – vienodos teisės kreiptis į teismą
užtikrinimas**

Žr. vaizdo įrašą [YouTube kanale](#)

Teisingumo Teisme vertimas raštu atliekamas pagal privalomą kalbų vartojimo tvarką – ji numato galimybę vartoti 24 oficialiąsias Europos Sąjungos kalbas. Visi verčiami dokumentai yra techniškai sudėtingi teisiniai tekstai. Būtent todėl Teisingumo Teismo kalbų tarnyboje dirba tik teisininkai lingvistai, baigę teisės studijas ir labai gerai mokantys bent dvi oficialiąsias kalbas, kurios nėra jų gimtosios kalbos.

2

Teisminė veikla

A. Teisingumo Teismas 2024 m.

Į Teisingumo Teismą visų pirma gali būti kreipiamasi pateikiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Kai nacionaliniam teismui kyla abejonių dėl Sąjungos teisės normos išaiškinimo ar galiojimo, jis sustabdo bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Teisingumo Teismą. Teisingumo Teismui priėmus sprendimą, kuriame pateikiamas išaiškinimas, nacionalinis teismas gali išspręsti savo nagrinėjamą ginčą. Bylose, kuriose atsakymo reikia labai skubiai (pvz., bylose dėl prieglobsčio, sienų kontrolės, vaikų grobimo ir pan.), numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra.

Į Teisingumo Teismą taip pat gali būti kreipiamasi pareiškiant tiesioginius ieškinius ir prašant panaikinti Sąjungos aktą (ieškinyje dėl panaikinimo) arba konstatuoti, kad valstybė narė nesilaiko Sąjungos teisės (ieškinyje dėl įsipareigojimų neįvykdymo). Jeigu valstybė narė nevykdo teismo sprendimo, kuriuo konstatuota, kad ji neįvykdė įsipareigojimų, gali būti pareiškiamas antras ieškinyje, vadinamasis ieškinyje dėl dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo; šiuo atveju Teisingumo Teismas jai gali paskirti piniginę sankciją.

Be to, gali būti pateikiami apeliaciniai skundai dėl Bendrojo Teismo priimtų sprendimų. Teisingumo Teismas gali panaikinti šiuos Bendrojo Teismo sprendimus.

Galiausiai Teisingumo Teismo gali būti prašoma pateikti nuomonę dėl susitarimo, kurį Sąjunga ketina sudaryti su trečiąja valstybe arba tarptautine organizacija, atitikties Sutartims (tokį prašymą gali pateikti valstybė narė arba Sąjungos institucija).

Koen Lenaerts

Europos Sąjungos
Teisingumo Teismo
pirmininkas

Teisingumo Teismo veikla ir pokyčiai

Praėję metai buvo ypatingi tuo, kad priimtas [Parlamento ir Tarybos reglamentas 2024/2019](#), kuriuo, taikant teisėkūros procedūrą, patvirtinta ir įgyvendinta Europos Sąjungos teismų sistemos reforma; ji buvo pradėta Teisingumo Teismo prašymu siekiant subalansuoti dviejų Sąjungos teismų nagrinėjamų bylų skaičių, pasinaudojant tuo, kad 2015 m. [Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu 2015/2422](#) nuspręsta padvigubinti Bendrojo Teismo teisėjų skaičių. Taigi Teisingumo Teismas turėtų būti pajėgus ir toliau per protingą terminą vykdyti savo užduotį aiškinti Sąjungos teisę, nors ir labai išaugo jame gautų bylų skaičius, tarp kurių vis daugiau sudėtingų ir opių bylų, be kita ko, susijusių su konstitucinio pobūdžio klausimais ar pagrindinėmis teisėmis. 2024 m. Teisingumo Teisme gauta daugiau kaip 900 naujų bylų, šis skaičius yra artimas 2019 m. pasiektam rekordui, o tai patvirtina pastaraisiais metais pastebimą bylų skaičiaus didėjimo tendenciją ir pabrėžia šios reformos būtinybę.

920
gautų bylų

573 prašymai priimti prejudicinį
sprendimą, iš jų 6 prašymai
priimti prejudicinį sprendimą
skubos tvarka

**Pagrindinės valstybės narės,
iš kurių gauti prašymai priimti
prejudicinį sprendimą:**

Italija	98
Vokietija	66
Lenkija	47
Austrija	39
Bulgarija	38

53 tiesioginiai ieškiniai, iš jų:
39 ieškiniai dėl įsipareigojimų
neįvykdymo ir 3 ieškiniai dėl
dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo

277 apeliaciniai skundai dėl
Bendrojo Teismo sprendimų

15 nemokamos teisinės
pagalbos prašymų

1 prašymas pateikti nuomonę

Ši reforma konkrečiai pasireiškė tuo, kad dalis Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perduota Bendrajam Teismui. Šis perdavimas įsigaliojo 2024 m. spalio 1 d.; jurisdikcija perduota šešiose konkrečiose srityse, t. y. bendros pridėtinės vertės mokesčio sistemos, akcizų, Muitinės kodekso, tarifinio prekių klasifikavimo pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, kompensavimo ir pagalbos keleiviams atsisakymo vežti ar transporto paslaugų atidėjimo arba atšaukimo atvejais, taip pat šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos srityse.

Vis dėlto Teisingumo Teismas ir toliau turi jurisdikciją nagrinėti prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kurie, nors ir patenka į vieną ar kitą iš šių konkrečių sričių, yra susiję ir su kitomis sritimis arba juose keliama savarankiški pirminės teisės (įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją), tarptautinės viešosios teisės arba bendrųjų Sąjungos teisės principų aiškinimo klausimai.

Dėl reformos Teisingumo Teismo darbo krūvis, susijęs su prašymais priimti prejudicinius sprendimus, turėtų ženkliai sumažėti, tai patvirtina pirminiai skaičiavimai, atlikti atsižvelgiant į paskutinius tris praėjusių metų mėnesius.

Kita reformos dalis skirta apeliacinio proceso dėl Bendrojo Teismo sprendimų veiksmingumui išsaugoti. Kad Teisingumo Teismas galėtų sutelkti dėmesį į apeliacinius skundus, kuriuose keliama svarbūs teisės klausimai, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. išankstinio apeliacinių skundų priėmimo mechanizmas buvo išplėstas ir į jį įtraukti Bendrojo Teismo sprendimai, priimti dėl dar šešių kitų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų nepriklausomų apeliacinių tarybų sprendimų (papildant keturių apeliacinių tarybų, kurios buvo nurodytos iš pradžių įtvirtinant šį mechanizmą, sprendimų sąrašą). Šis mechanizmas taip pat išplėstas ginčams dėl sutarčių, kuriose numatyta arbitražinė išlyga, vykdymo.

Bylos šalis, kuri neišgali sumokėti su procesu susijusių išlaidų, gali prašyti suteikti nemokamą teisinę pagalbą.

Galiausiai reforma siekiama padidinti proceso dėl prejudicinio sprendimo priėmimo skaidrumą ir padėti geriau suprasti Teisingumo Teismo arba Bendrojo Teismo sprendimus. Nuo šiol bylose dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateiktos rašytinės pastabos bus skelbiamos institucijos interneto svetainėje per pagrįstą laikotarpį po bylos užbaigimo, išskyrus atvejus, kai šių pastabų autorius tam prieštarauja.

Įgyvendinant šią reformą buvo iš dalies pakeistas ne tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutas, bet ir [Teisingumo Teismo procedūros reglamentas](#) ir [Bendrojo Teismo procedūros reglamentas](#), siekiant, be kita ko, detalizuoti prašymų priimti prejudicinį sprendimą, pateiktų taikant vieno langelio principą, pirminio nagrinėjimo tvarką ir procedūrą, taikytiną prašymams, kuriuos Teisingumo Teismas perdavė Bendrajam Teismui. Siekiant atsižvelgti į per sveikatos krizę įgytą patirtį ir technologinius pokyčius, Teisingumo Teismo procedūros reglamente numatytos ir kitos naujovės, visų pirma susijusios su galimybe šalims ar joms atstovaujantiems asmenims dalyvauti teismo posėdyje per vaizdo konferenciją, jei laikomasi tam tikrų teisinių ir techninių sąlygų, asmens duomenų apsauga nagrinėjant bylas, procesinių dokumentų pateikimo ir įteikimo per *e-Curia* taikomąją programą tvarka ir tam tikrų posėdžių transliavimu internetu.

Taip pat buvo atitinkamai pakeistos Rekomendacijos nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo ir Praktiniai nurodymai šalims.

Kalbant apie Teisingumo Teismo sudėtį, paminėtina, kad 2024 m. birželio mėn. institucija gedėjo dėl Teisingumo Teismo teisėjo pareigas ėjusio M. Ilešič (Slovėnija) mirties.

2024 m. sausio mėn. Teisingumo Teismą paliko teisėjas M. Safjan (Lenkija), o spalio mėn. iš dalies atnaujinta jo sudėtis: pareigas nustojo eiti aštuoni nariai, t. y. pirmininko pavaduotojas L. Bay Larsen (Danija), teisėjas J.-C. Bonichot (Prancūzija), teisėja A. Prechal (Nyderlandai), teisėjas P. G. Xuereb (Malta), teisėja L. S. Rossi (Italija), teisėjas N. Wahl (Švedija) ir generaliniai advokatai P. Pikamäe (Estija) ir A. M. Collins (Airija), o jas pradėjo eiti devyni nauji nariai – teisėjas B. M. P. Smulders (Nyderlandai), generalinis advokatas D. Spielmann (Liuksemburgas), teisėjai M. Condrinzi (Italija) ir F. Schalin (Švedija), generalinis advokatas A. Biondi (Italija), teisėjai S. Gervasoni (Prancūzija) ir N. Fenger (Danija), teisėja R. Frendo (Malta) ir generalinis advokatas R. Norkus (Lietuva).

Praėjusių metų statistiniai duomenys rodo, kad Teisingumo Teisme gauta labai daug bylų (920, t. y. beveik šimtu daugiau nei kiekvienais iš pastarųjų trejų metų) ir daug jų užbaigta (863, t. y. 80 daugiau nei ankstesniais metais); pastarąjį skaičių iš esmės paaiškina su Teisingumo Teismo sudėties daliniu atnaujinimu susiję veiksniai. 2024 m. gruodžio 31 d. neišnagrinėtų bylų skaičius buvo 1 206. Vidutinė proceso trukmė (imant įvairaus pobūdžio bylas) 2024 m. buvo 17,7 mėnesio.

863 išnagrinėtos bylos

580 prašymų priimti prejudicinį sprendimą,
iš jų **5** prašymai priimti prejudicinį sprendimą
skubos tvarka

53 tiesioginiai ieškiniai, iš jų: **26** konstatuoti
įsipareigojimų neįvykdymo atvejai dėl
16 valstybių narių

1 sprendimas dėl dvigubo įsipareigojimų
neįvykdymo

213 apeliacinių skundų dėl Bendrojo Teismo
sprendimų, iš jų **48** apeliaciniai skundai,
kuriuos išnagrinėjus panaikintas Bendrojo
Teismo sprendimas

Vidutinė proceso trukmė:

17,7 mėnesio

Vidutinė prejudicinio sprendimo priėmimo
skubos tvarka procedūros trukmė:

3,3 mėnesio

1 206

nagrinėjamos bylos
(2024 m. gruodžio 31 d. duomenimis)

Pagrindinės nagrinėtos sritys:

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė	141
Valstybės pagalba ir konkurencija	137
Ekonominė ir pinigų politika	103
Teisės aktų derinimas	85
Vartotojų apsauga	63
Aplinka	62
Mokesčiai	61
Bendra užsienio ir saugumo politika	57
Socialinė politika	48
Intelektinė nuosavybė	45

[Žr. detalią Teisingumo Teismo veiklos statistiką](#)

Teisingumo Teismo nariai

Teisingumo Teismą sudaro 27 teisėjai ir 11 generalinių advokatų.

Teisėjai ir generaliniai advokatai yra skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu, pasikonsultavus su komitetu, įgaliotu pateikti nuomonę dėl siūlomų eiti šias pareigas kandidatų tinkamumo. Jų kadencijos trukmė yra šešeri metai, ji gali būti atnaujinta.

Jie parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina atitinkamos jų šalies reikalavimus, keliamus aukščiausios teisėjo pareigos, arba yra pripažintos kompetencijos teisės specialistai.

Teisėjai vykdo savo pareigas visiškai nešališkai ir nepriklausomai.

Teisingumo Teismo teisėjai iš savo tarpo išrenka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. Teisėjai ir generaliniai advokatai šešerių metų kadencijai paskiria kanclerį.

Generalinių advokatų pareiga – visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti teisinę nuomonę, vadinamąją išvadą, dėl pateiktų nagrinėti bylų. Ši išvada neprivaloma, tačiau joje išdėstomas dar vienas požiūris į bylos dalyką.

2024 m. spalio mėn. iš dalies atnaujinus Teisingumo Teismo sudėtį, pareigas pradėjo eiti devyni nauji nariai: teisėjas B. M. P. Smulders (Nyderlandai), generalinis advokatas D. Spielmann (Liuksemburgas), teisėjai M. Condinanzi (Italija) ir F. Schalin (Švedija), generalinis advokatas A. Biondi (Italija), teisėjai S. Gervasoni (Prancūzija) ir N. Fenger (Danija), teisėja R. Frendo (Malta) ir generalinis advokatas R. Norkus (Lietuva).

In memoriam

Slovėnijos teisėjas Marko Illešič mirė 2024 m. birželio mėn. 2004 m. Slovėnijai įstojus į Europos Sąjungą, jis buvo pirmasis šios šalies atstovas, paskirtas eiti Teisingumo Teismo teisėjo pareigas. M. Illešič, labai gerbiamas ir vertinamas tiek kaip teisininkas dėl savo teisinės kompetencijos, didelės erudicijos ir kalbų mokėjimo, tiek kaip asmuo dėl savo didelio žmogiškumo, labai daug prisidėjo ir prie Sąjungos teisės plėtojimo bei propagavimo, ir prie Slovėnijos kultūros sklaidos.

K. Lenaerts
Pirmininkas

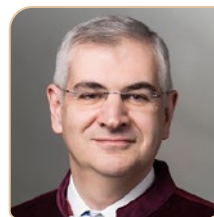
T. von Danwitz
Pirmininko
pavaduotojas

F. Biltgen
Pirmosios kolegijos
pirmininkas

K. Jürimäe
Antrosios kolegijos
pirmininkė

C. Lycourgos
Trečiosios kolegijos
pirmininkas

I. Jarukaitis
Ketvirtosios kolegijos
pirmininkas

**M. L. Arastey
Sahún**
Penktosios kolegijos
pirmininkė

M. Szpunar
Pirmasis generalinis
advokatas

S. Rodin
Aštuntosios kolegijos
pirmininkas

A. Kumin
Šeštosios kolegijos
pirmininkas

N. Jääskinen
Devintosios kolegijos
pirmininkas

D. Gratsias
Dešimtosios
kolegijos pirmininkas

M. Gavalec
Septintosios
kolegijos pirmininkas

J. Kokott
Generalinė advokatė

A. Arabadjiev
Teisėjas

**M. Campos
Sánchez-Bordona**
Generalinis
advokatas

E. Regan
Teisėjas

**N. J. Cardoso da
Silva Piçarra**
Teisėjas

**J. Richard de la
Tour**
Generalinis
advokatas

A. Rantos
Generalinis
advokatas

I. Ziemele
Teisėja

J. Passer
Teisėjas

N. Emiliou
Generalinis
advokatas

Z. Csehi
Teisėjas

O. Spineanu-Matei
Teisėja

T. Čápetá
Generalinė advokatė

L. Medina
Generalinė advokatė

B. Smulders
Teisėjas

D. Spielmann
Generalinis
advokatas

M. Condinanzi
Teisėjas

F. Schalin
Teisėjas

A. Biondi
Generalinis
advokatas

S. Gervasoni
Teisėjas

N. Fenger
Teisėjas

R. Frendo
Teisėja

R. Norkus
Generalinis
advokatas

A. Calot Escobar
Kanceleris

Vyresniškumo tvarka nuo 2024 m. spalio 9 d.

B. Bendrasis Teismas 2024 m.

Bendrasis Teismas, kaip pirmoji instancija, daugiausia nagrinėja fizinių arba juridinių asmenų, su kuriais aktai konkrečiai ir tiesiogiai susiję (privatūs asmenų, įmonių, asociacijų ir kt.), ir valstybių narių pareikštus tiesioginius ieškinius dėl Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų, taip pat tiesioginius ieškinius dėl institucijų ar jų tarnautojų padarytos žalos atlyginimo.

Dėl Bendrojo Teismo sprendimų Teisingumo Teismui galima pateikti apeliacinį skundą; jis teikiamas tik dėl teisės klausimų. Bylose, kuriose jau atlikta dviguba kontrolė (iš pradžių nepriklausomos apeliacinės tarybos, vėliau – Bendrojo Teismo), Teisingumo Teismas priima apeliacinį skundą, tik jeigu jame keliamas Sąjungos teisės vienovei, darnai ar raidai svarbus klausimas.

Nuo 2024 m. spalio 1 d. Bendrasis Teismas taip pat turi jurisdikciją nagrinėti Teisingumo Teismo jam perduotus prašymus priimti prejudicinį sprendimą, susijusius tik su viena ar keliomis iš šių šešių konkrečių sričių: bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema, akcizais, Muitinės kodeksu, tarifiniu prekių klasifikavimu pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, kompensavimu ir pagalba keleiviams atsisakymo vežti ar transporto paslaugų atidėjimo ar atšaukimo atvejais, šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

Didelė dalis jo nagrinėjamų ginčų yra ekonominio pobūdžio: intelektinė nuosavybė (Europos Sąjungos prekių ženklai ir pramoninis dizainas), konkurencija, valstybės pagalba ir bankų bei finansinė priežiūra. Bendrasis Teismas taip pat turi jurisdikciją viešosios tarnybos srityje spręsti Europos Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus.

Marc van der Woude

Europos Sąjungos
Bendrojo Teismo
pirmininkas

Bendrojo Teismo veikla ir pokyčiai

2024 m. Bendrajam Teismui buvo labai svarbūs, nes įsigaliojo [Reglamentas 2024/2019](#), kuriuo patvirtinta Europos Sąjungos teismų sistemos reforma. 2024 m. spalio 1 d. įsigaliojo dalinis Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas Bendrajam Teismui.

Pagal [Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą](#) Bendrasis Teismas dabar turi jurisdikciją nagrinėti prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kurie yra susiję tik su viena ar keliomis iš šių šešių konkrečių sričių: bendra PVM sistema, akcizais, Muitinės kodeksu, tarifiniu prekių klasifikavimu, kompensavimu ir pagalba keleiviams atsisakymo vežti ar transporto paslaugų atidėjimo ar atšaukimo atvejais, taip pat šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (naujas 50b straipsnis). Iš visų 2024 m. spalio 1 d.–gruodžio 31 d. pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą 19 buvo nuspręsta perduoti.

786
gautos bylos

667

tiesioginiai ieškiniai, iš jų:

Intelektinė ir pramoninė
nuosavybė **268**

Europos Sąjungos
viešojo tarnyba **76**

Valstybės pagalba
ir konkurencija **33**

7 valstybių narių pareikšti
ieškiniai

30 nemokamos teisinės
pagalbos prašymų

19 prašymų priimti prejudicinį
sprendimą

Bylos šalis, kuri neišgali sumokėti su procesu
susijusių išlaidų, gali prašyti suteikti nemokamą
teisinę pagalbą.

Bendrasis Teismas turėjo pertvarkyti savo vidinę struktūrą: dešimt teisėjų buvo paskirta į prašymus priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjančią kolegiją, jos pirmininku tapo Bendrojo Teismo pirmininko pavaduotojas S. Papasavvas. Kad prašymai priimti prejudicinį sprendimą būtų nagrinėjami optimaliai, Bendrasis Teismas taip pat paskyrė tris teisėjus, kurie vykdys generalinio advokato pareigas. Be to, jo Procedūros reglamente nuo šiol numatyta galimybė kai kurias bylas dėl prejudicinio sprendimo priėmimo nagrinėti ir tarpinėje kolegijoje, sudarytoje iš devynių teisėjų.

Be to, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. numatyta išplėsti apeliacinių skundų dėl Bendrojo Teismo sprendimų, priimtų dėl kurios nors iš Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų nepriklausomos apeliacinės tarybos sprendimo, išankstinio priėmimo mechanizmą (naujas Teisingumo Teismo statuto 58a straipsnis, taip pat įtrauktas Reglamentu 2024/2019). Dėl šio reformos aspekto padidėjo ir Bendrojo Teismo atsakomybė užtikrinti teisės nuoseklumą ir vienodumą atitinkamose srityse.

Reforma sutapo su tuo, kad penki Bendrojo Teismo nariai nustojo eiti pareigas – 2024 m. spalio 7 d. jie buvo paskirti Teisingumo Teismo teisėjais. Bendrąjį Teismą paliko teisėjas S. Gervasoni, kolegijų pirmininkai D. Spielmann ir F. Schalin, teisėja R. Frendo ir teisėjas R. Norkus. Bendrasis Teismas dėkoja jiems už ilgametį ir svarbų indėlį į jo jurisprudenciją. Tą pačią dieną kaip nauji Bendrojo Teismo nariai prisiekė teisėjai H. Cassagnabère ir R. Meyer.

Vis dėlto ši didelė pertvarka ir tai, kad kai kurie nariai nustojo eiti savo pareigas, nesulėtino Bendrojo Teismo teisminės veiklos – 2024 m. jis užbaigė 922 bylas. Kadangi tais metais buvo gautos tik 786 bylos, nebaigtų nagrinėti bylų skaičius sumažėjo. Vidutinė 18,5 mėnesio proceso trukmė rodo veiksmingą bylų tvarkymą, atkreipiant dėmesį į tai, kad Bendrasis Teismas gali reaguoti dar greičiau, kai to reikalauja bylos ypatumai. Būtent dėl to jis sugebėjo priimti pirmąjį sprendimą skaitmeninių rinkų srityje per 8,2 mėnesio (Sprendimas [T-1077/23](#), *Bytedance / Komisija*).

2024 m. 20,2 % baigtų nagrinėti bylų sudarė išplėstinių kolegijų nagrinėtos bylos. Be to, Bendrasis Teismas ir toliau laikosi požiūrio, kad, kai bylos tikrai labai svarbios, be kita ko, teisinei valstybei, jas nagrinėja didžioji kolegija, sudaryta iš 15 teisėjų (žr. skyrių „Svarbiausi metų sprendimai“). Būtent tokios sudėties Bendrasis Teismas priėmė sprendimus bylose *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles ir kt. / Taryba, Medel ir kt. / Taryba, Fridman ir kt. / Taryba ir Timchenko / Taryba*.

Ilgijęs jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus ir naujus įgaliojimus dėl išplėsto apeliacinių skundų išankstinio priėmimo mechanizmo, Bendrasis Teismas nuo šiol turi visas reikalingas priemones, kad galėtų veiksmingai ir aktyviai nagrinėti jam pateiktas bylas, bet kartu turi ruošti kitam trejų metų laikotarpiui, kuris prasidės 2025 m. spalio mėn.

Savvas Papasavvas

Bendrojo Teismo
pirmininko pavaduotojas

Jurisprudencijos naujovės

2024 m. svarbus vaidmuo teko didžiajai kolegijai, kuri yra svarbiausia Bendrojo Teismo sudėtis ir kuri iki tol bylas nagrinėjo retai ir epizodiškai. Iš penkiolikos teisėjų sudaryta didžioji kolegija nagrinėja svarbiausias bylas, taip pat tas, kurios teisiškai sudėtingos arba bylos aplinkybės yra ypatingos (Bendrojo Teismo procedūros reglamento 28 straipsnio 1 dalis). Per praėjusius metus ši kolegija priėmė šešis sprendimus, apimančius kelias bylas, susijusias, su Rusijos agresija prieš Ukrainą ir su gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimu vykdant ekonomikos gaivinimo planą „NextGenerationEU“.

2024 m. rugsėjo 11 d. sprendimuose *Fridman ir kt. / Taryba ir Timchenko ir Timchenko / Taryba* ([T-635/22](#) ir [T-644/22](#)) Bendrasis Teismas patvirtino Tarybos kompetenciją, pirma, nustatyti asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, pareigas pranešti apie lėšas ir bendradarbiauti su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis ir, antra, šių pareigų nevykdymą prilyginti lėšų įšaldymo priemonių vengimui.

2024 m. spalio 2 d. sprendimais *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles ir kt. / Taryba, Ordre des avocats à la cour de Paris ir Couturier / Taryba ir ACE / Taryba* ([T-797/22, T-798/22 ir T-828/22](#)) Bendrasis Teismas patvirtino, kad buvo teisėtas draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai teikti teisinio konsultavimo paslaugas Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ir įstaigoms ([Tarybos reglamentas \(ES\) Nr. 833/2014](#) dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje). Bylose nagrinėtas klausimas, ar egzistuoja pagrindinė teisė turėti advokatą, ypač tais atvejais, kai nėra jokio ryšio su teismo procesu. Bendrasis Teismas atmetė ieškinius, tačiau daug dėmesio skyrė teisės į veiksmingą teisinę gynybą (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis) ir teisės į profesinę paslaptį (7 straipsnis) apimtį išaiškinimui.

Galiausiai 2024 m. birželio 4 d. Nutartimi *Medel ir kt. / Taryba* ([T-530/22–T-533/22](#)) Bendrasis Teismas atmetė prašymus panaikinti įgyvendinimo sprendimą, kuriuo Taryba patvirtino Lenkijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir nurodė tarpinius ir galutinius tikslus, kuriuos ši valstybė narė turi pasiekti, kad būtų galima išmokėti ginčijamu sprendimu jai skirtą finansinį įnašą. Didžioji kolegija nusprendė, kad ieškovės, keturios teisėjams tarptautiniu lygmeniu atstovaujančios asociacijos, kurių narės paprastai yra nacionalinės profesinės asociacijos, įskaitant Lenkijos, negalėjo remtis teise kreiptis į teismą.

Šis naujas didžiosios kolegijos vaidmuo neabejotinai tęsis ir 2025 m., nes kolegija šiuo metu nagrinėja kitas bylas. Bylos greičiausiai bus perduodamos ir tarpinei kolegijai, įsteigtai [Reglamentu \(ES, Euratomas\) 2024/2019](#), papildančiai Bendrojo Teismo svarbių sudėčių sąrašą.

L. Rancally

922
išnagrinėtos bylos

832

tiesioginiai ieškiniai, iš jų:

Intelektinės ir pramoninės nuosavybės srityje **276**

Valstybės pagalbos ir konkurencijos srityje **98**

Europos Sąjungos viešosios tarnybos srityje **76**

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą **1**

Vidutinė proceso trukmė: **18,5 mėnesio**

Sprendimų, dėl kurių pateiktas apeliacinis skundas

Teisingumo Teisme, procentinė dalis: **35 %**

1 705

nagrinėjamos bylos

(2024 m. gruodžio 31 d. duomenimis)

Pagrindinės nagrinėtos sritys:

Institucinė teisė **552**

Intelektinė ir pramoninė nuosavybė **322**

Ekonominė ir pinigų politika **167**

Valstybės pagalba ir konkurencija **153**

ES viešoji tarnyba **112**

Ribojamosios priemonės **91**

Galimybė susipažinti su dokumentais **41**

Žemės ūkis **30**

Viešieji pirkimai **29**

Visuomenės sveikata **24**

[Žr. detalią Bendrojo Teismo veiklos statistiką](#)

Bendrojo Teismo nariai

Bendrąjį Teismą sudaro po du teisėjus iš kiekvienos valstybės narės.

Teisėjai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina aukštomis teisėjo pareigoms keliamus reikalavimus. Jie skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu, pasikonsultavus su komitetu, įgaliotu pateikti nuomonę dėl kandidatų tinkamumo eiti teisėjo pareigas. Jų kadencijos trukmė yra šešeri metai, ji gali būti atnaujinta. Iš savo narių jie trejiems metams renka teismo pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. Jie paskiria kanclerį šešerių metų kadencijai.

Teisėjai vykdo savo pareigas visiškai nešališkai ir nepriklausomai.

Nuo 2024 m. spalio 1 d. dalį Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavus Bendrajam Teismui, šis išrinko J. Martín y Pérez de Nanclares ir A. Brkan teisėjais, kurie nagrinėjant prašymus priimti prejudicinį sprendimą vykdys generalinio advokato pareigas; teisėjas I. Gâlea laikinai juos pakeis, jeigu jie negalės vykdyti savo pareigų.

2024 m. spalio mėn. pareigas pradėjo eiti du nauji Bendrojo Teismo nariai – teisėjai

H. Cassagnabère (Prancūzija) ir R. Meyer (Liuksemburgas), pakeitę į Teisingumo Teismą paskirtus teisėjus S. Gervasoni ir D. Spielmann.

M. van der Woude
Pirmininkas

S. Papasavvas
Pirmininko
pavaduotojas

A. Marcoulli
Antrosios kolegijos
pirmininkė

R. da Silva Passos
Ketvirtosios kolegijos
pirmininkas

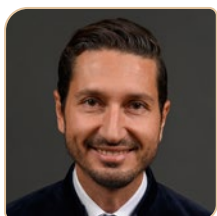
J. Svenningsen
Penktosios kolegijos
pirmininkas

M. J. Costeira
Šeštosios kolegijos
pirmininkas

**K. Kowalik-
Bańczyk**
Septintosios
kolegijos pirmininkė

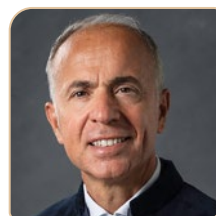
A. Kornezov
Aštuntosios kolegijos
pirmininkas

L. Truchot
Devintosios kolegijos
pirmininkas

O. Porchia
Dešimtosios
kolegijos pirmininkė

R. Mastroianni
Pirmosios kolegijos
pirmininkas

**P. Škvařilová-
Pelzl**
Trečiosios kolegijos
pirmininkė

M. Jaeger
Teisėjas

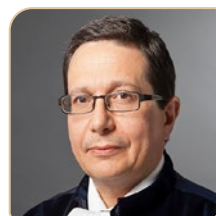
H. Kanninen
Teisėja

J. Schwarcz
Teisėja

M. Kancheva
Teisėja

E. Buttigieg
Teisėjas

V. Tomljenović
Teisėja

L. Madise
Teisėjas

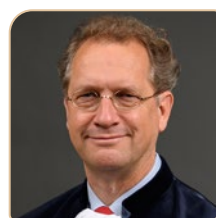
N. Półtorak
Teisėja

I. Reine
Teisėja

P. Nihoul
Teisėjas

U. Öberg
Teisėjas

C. Mac Eochaidh
Teisėjas

G. De Baere
Teisėjas

T. Pynnä
Teisėja

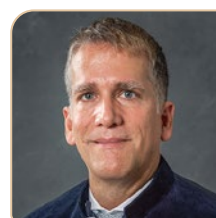
J. C. Laitenberger
Teisėjas

**J. Martín y Pérez
de Nanclares**
Teisėjas

G. Hesse
Teisėjas

**M. Sampol
Pucurull**
Teisėjas

M. Stancu
Teisėja

I. Nõmm
Teisėjas

G. Steinfatt
Teisėja

T. Perišin
Teisėja

D. Petrлік
Teisėjas

M. Brkan
Teisėja

P. Zilgalvis
Teisėjas

K. Kecsmár
Teisėjas

I. Gâlea
Teisėjas

I. Dimitrakopoulos
Teisėjas

D. Kukovec
Teisėjas

S. Kingston
Teisėja

T. Tóth
Teisėjas

B. Ricziová
Teisėja

E. Tichy-Fisslberger
Teisėja

W. Valasidis
Teisėjas

S. Verschuur
Teisėjas

S. L. Kalèda
Teisėjas

**L. Spangsberg
Grønfeldt**
Teisėja

H. Cassagnabère
Teisėjas

R. Meyer
Teisėjas

V. Di Bucci
Kanceleris

Vyresniškumo tvarka nuo 2024 m. spalio 9 d.

■ C. Jurisprudencija 2024 m.

Focus 2020 m. Judumo paketas: sąžininga konkurencija ir geresnės darbo sąlygos, kad kelių transporto sektorius būtų saugesnis, tvaresnis ir sąžiningesnis

2024 m. spalio 4 d. Sprendimas *Lietuva ir kt. / Parlamentas ir Taryba*
([C-541/20–C-555/20](#))

2020 m. Judumo paketas

2020 m. Europos Sąjunga priėmė kelių transporto sektoriaus reformas, kuriomis siekiama dviejų pagrindinių tikslų:

1. Pagerinti vairuotojų darbo sąlygas:

- uždraudžiant kassavaitinio poilsio laikotarpį praleisti transporto priemonėje,
- užtikrinant reguliarią grįžimą į gyvenamąją vietą arba veiklos centrą (kas tris ar keturias savaites), kad vairuotojai ten praleistų savo poilsio laiką,
- paankstinant pareigos įrengti antros kartos išmaniuosius tachografus įsigaliojimo datą.

2. Įtvirtinti sąžiningą konkurenciją:

- reikalaujant, kad transporto priemonės kas aštuonias savaites būtų grąžinamos į valstybėje narėje, kurioje įsisteigusi transporto įmonė, esantį veiklos centrą,
- nustatant keturių dienų pertraukos laikotarpį po kabotažo ciklo priimančiojoje valstybėje narėje (per jį vežėjams nerezidentams neleidžiama ta pačia transporto priemone vykdyti kabotažo operacijų toje pačioje valstybėje narėje),
- tam tikrais konkrečiais atvejais vairuotojus kvalifikuojant kaip „komandiruotus darbuotojus“, kad jiems būtų taikomos priimančiojoje valstybėje narėje galiojančios darbo sąlygos ir darbo užmokestis.

Kabotažas – tai vežimo operacijos, kurias valstybėje narėje vykdo joje neįsisteigęs vežėjas. Jos leidžiamos, jei nėra atliekamos kaip nuolatinė veikla toje valstybėje narėje.

Antrosios kartos išmanusis tachografas – tai elektroninis įtaisas, fiksuojantis vairuotojų vairavimo, pertraukų ir poilsio laiką. Jis padeda užtikrinti kelių eismo saugumą, vairuotojų darbo sąlygų laikymąsi ir sukčiavimo prevenciją.

Judumo paketą sudaro trys teisės aktai, kuriais reglamentuojama kelių transportui taikoma teisinė tvarka. Dėl šios plataus užmojo reformos kilo karštos diskusijos, lėmusios tai, kad buvo iškelta nemažai bylų. Septynios valstybės narės – Lietuva, Bulgarija, Rumunija, Kipras, Vengrija, Malta ir Lenkija – Teisingumo Teisme pareiškė penkiolika ieškinių dėl tam tikrų Judumo paketo nuostatų panaikinimo.

Teisingumo Teismo sprendime iš esmės patvirtintas šio paketo galiojimas.

Pripažinęs, kad dėl vairuotojų darbo sąlygų gerinimo gali padidėti transporto įmonių sąnaudos, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad šiomis taisyklėmis, kurios vienodai taikomos visoje Sąjungoje, nediskriminuojamos „Sąjungos pakraščiuose“ esančiose valstybėse narėse įsisteigusios transporto įmonės. Galimas didesnis šių taisyklių poveikis tam tikroms įmonėms priklauso nuo jų ekonominio pasirinkimo teikti savo paslaugas gavėjams, įsisteigusiems toli nuo šių įmonių įsisteigimo vietos esančiose valstybėse narėse.

Vairuotojų kvalifikavimas kaip „komandiruočių darbuotojų“ (tai leidžia taikyti jiems priimančioios valstybės narės minimalias darbo ir darbo užmokesčio sąlygas, o ne galbūt mažiau palankias valstybėje, kurioje įsisteigęs vežėjas, taikomas sąlygas) yra priemonė, kuria siekiama **užtikrinti sąžiningas darbo sąlygas ir kovoti su nesąžininga konkurencija**. Nors ši naujovė naudinga darbuotojams, dėl jos kilo diskusijų tarp valstybių narių, nes kai kurios iš jų, ypač tos, kuriose darbo užmokesčio sąnaudos yra mažos, baiminosi, kad padidės jų įmonių išlaidos ir kad naujas taisyklės bus sudėtinga įgyvendinti administraciniu požiūriu. Teisingumo Teismas pritarė šiai Sąjungos teisės aktų leidėjo priemonei, kuria buvo siekiama teisingos įvairių interesų pusiausvyros.

Dėl pareigos paisyti keturių dienų pertraukos laikotarpio po kabotažo ciklo priimančiojoje valstybėje narėje Teisingumo Teismas pabrėžė, kad taip siekiama apsaugoti vietos įmones ir užkirsti kelią nesąžiningai konkurencijai, išvengiant situacijų, kai dėl pakartotinių kabotažo operacijų priimančiojoje valstybėje narėje faktiškai būtų vykdoma nuolatinė veikla. Kai kurios valstybės narės ginčijo šią pareigą, nes, anot jų, ji apriboja įmonių lankstumą, mat jos priverstos koreguoti savo maršrutus, kad būtų išvengta veiklos nevykdymo laikotarpių, dėl kurių prarandamos pajamos. Teisingumo Teismas atmetė šiuos argumentus ir pabrėžė, kad šia priemone tik draudžiama pertraukos laikotarpiu vykdyti kabotažo operacijas toje pačioje priimančiojoje valstybėje narėje, bet tai netrukdo vykdyti kitų vežimo operacijų, pavyzdžiui, tarptautinio vežimo arba kabotažo operacijų kitose valstybėse narėse.

Vis dėlto Teisingumo Teismas panaikino pareigą kas aštuonias savaites grąžinti transporto priemones į transporto įmonės veiklos centrą. Jis nusprendė, kad Parlamentas ir Taryba neįrodė, jog priimdami šią priemonę turėjo pakankamai informacijos, kad galėtų įvertinti jos proporcingumą ir socialinį bei ekonominį poveikį, taip pat poveikį aplinkai.

Focus Ekologinė gamyba ir ekologiškų produktų ženklimas

Sprendimas *Herbaria Kräuterparadies II* (C-240/23)

Vokietijos bendrovė *Herbaria* gamina gėrimą „Blutquick“, kuris parduodamas kaip maisto papildas. Gėrimo sudėtyje yra ekologiškai užaugintų ingredientų, bet pridėta ir neaugalinės kilmės vitaminų ir geležies gliukonato. Šio produkto pakuotė pažymėta Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, ant jos taip pat yra kilmės nuoroda „iš kontroliuojamo ekologinio ūkio“.

2012 m. sausio mėn. Vokietijos valdžios institucijos uždraudė *Herbaria* ženklinti produktą saugoma ekologinės gamybos nuoroda, nes pagal Sąjungos teisę į perdirbtus produktus su žyma „ekologiškas“ vitaminų ir mineralų galima dėti tik tada, jeigu tai būtina pagal teisės aktus.

Nagrinėdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pirmoje byloje (byla [C-137/13](#)) Teisingumo Teismas buvo nusprendęs, kad naudoti šias medžiagas pagal teisės aktus būtina tik tuomet, jei pagal Sąjungos teisės normą arba pagal Sąjungos teisę atitinkančią nacionalinės teisės normą tiesiogiai reikalaujama įdėti šių medžiagų į maisto produktą tam, kad juo apskritai galėtų būti prekiaujama. Kadangi į „Blutquick“ įdėti vitaminai ir geležies gliukonatas neatitiko šio reikalavimo, Vokietijos teismas, kuris kreipėsi į Teisingumo Teismą, atmetė *Herbaria* ieškinį.

Vėliau byla buvo nagrinėjama Vokietijos federaliniame administraciniame teisme, jame *Herbaria* jau neginčijo draudimo naudoti Sąjungos ekologinės gamybos logotipą, tačiau teigė, kad jos gaminys ir panašus iš Jungtinių Amerikos Valstijų importuotas produktas vertinami nevienodai.

Pagal Sąjungos teisę Jungtinės Valstijos yra pripažintos **trečiąja valstybe, kurios gamybos ir kontrolės taisyklės yra lygiavertės** Europos Sąjungos taisyklėms. Anot *Herbaria*, tai reiškia, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose pagamintais produktais, atitinkančiais jų gamybos taisykles, Sąjungoje gali būti prekiaujama kaip ekologiškais. Tokia situacija lemia nevienodą požiūrį, nes konkuruojantys JAV produktai gali būti žymimi Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, net jeigu neatitinka joje taikomų ekologinės gamybos taisyklių.

Vokietijos federalinis administracinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą šiuo klausimu.

Savo sprendime Teisingumo Teismas nurodė, kad **Sąjungos ekologinės gamybos logotipu gali būti žymimi tik tie produktai, kurie atitinka visus [Reglamente dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo nustatytus reikalavimus](#)**. Taigi šiuo logotipu negali būti žymimi produktai, pagaminti trečiojoje šalyje pagal taisykles, kurios yra tik lygiavertės Sąjungos teisės aktuose nustatytoms taisyklėms. Šis draudimas taip pat apima su tokia gamyba susijusių terminų vartojimą.

Teisingumo Teismas pabrėžė, kad leidžiant naudoti šį logotipą ir šiuos terminus tiek Sąjungoje arba trečiosiose šalyse pagamintiems produktams, atitinkantiems Sąjungos ekologinės gamybos taisykles, tiek trečiosiose šalyse pagamintiems produktams, atitinkantiems tik toms taisyklėms lygiavertes taisykles, būtų pakenkta sąžiningai

konkurencijai vidaus rinkoje. Be to, taip galėtų būti klaidinami vartotojai, nors šio logotipo paskirtis – aiškiai informuoti vartotojus apie tai, kad juo pažymėtas produktas visiškai atitinka visus reglamente nustatytus reikalavimus.

Vis dėlto Teisingumo Teismas nusprendė, kad trečiosios šalies ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas toje šalyje pagamintiems produktams žymėti, net jeigu tame logotipe yra su ekologine gamyba susijusių terminų.

Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas

Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas Sąjungoje pagamintiems ekologiškiems produktams suteikia nuoseklią vaizdinę tapatybę. Tai padeda vartotojams lengviau atpažinti ekologiškus produktus, o ūkininkams – jais prekiauti visose valstybėse narėse.

Ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas tik produktams, kuriems įgaliota kontrolės agentūra ar įstaiga yra suteikusi ekologiškų produktų sertifikatą, patvirtinantį, kad jų gamybos, perdirbimo, vežimo ir saugojimo sąlygos atitinka griežtus reikalavimus. Logotipas gali būti naudojamas tik tiems produktams, kurių sudėtyje yra ne mažiau kaip 95 % ekologiškų sudedamųjų dalių, o dėl likusių 5 % dalių buvo laikomasi papildomų griežtų sąlygų. Negali būti pateikta ir ekologiška, ir neekologiška kurios nors sudedamosios dalies atmaina.

Reglamentas 2018/848

Reglamentu 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją, tinkamą vidaus rinkos veikimą šiame sektoriuje ir vartotojų pasitikėjimą produktais, paženklintais kaip ekologiški.

Jame nustatytos išsamios bendrosios gamybos taisyklės. Ženklavimo srityje reikalaujama laikytis vartotojų informavimo taisyklių, visų pirma siekiant išvengti bet kokios painiavos ar apgaulės. Jame taip pat įtvirtintos konkrečios nuostatos dėl ekologiškų produktų ir perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktų ženklavimo, siekiant apsaugoti ūkio subjektų, kurie nori, kad jų produktai būtų tinkamai identifikuoti, ir pasinaudoti sąžiningos konkurencijos privalumais, interesus, taip pat vartotojų interesus.

Kiti Teisingumo Teismo sprendimai dėl ekologiškų produktų

2017 m. spalio 12 d. Sprendimas *Kamin und Grill Shop* ([C-289/16](#))

Pagal Reglamentą Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo ūkio subjektas, prekiaujantis ekologiškais produktais, privalo leisti, kad jo įmonei būtų taikoma kontrolės sistema. Ūkio subjektai, kurie tiesiogiai parduoda produktus galutiniam vartotojui ar naudotojui, tam tikromis sąlygomis gali būti atleisti nuo šios pareigos. Teisingumo Teismas nusprendė, jog būtina, kad pardavimas vyktų tuo pat metu esant ūkio subjektui ar jo pardavėjams ir galutiniam vartotojui. Taigi ūkio subjektai, prekiaujantys šiais produktais internetu, negali pasinaudoti šia išimtimi.

2019 m. vasario 26 d. Sprendimas *Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs* ([C-497/17](#))

Pagal [Reglamentą Nr. 834/2007](#) neleidžiama Sąjungos ekologinės gamybos logotipu žymėti produktų iš gyvūnų, kuriems buvo atliktas ritualinis skerdimas be išankstinio apsvaiginimo laikantis [Reglamente Nr. 1099/2009 dėl žuomų gyvūnų apsaugos](#) nustatytų sąlygų.

2021 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Natumi* ([C-815/19](#))

Pagal [Reglamentą Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos Reglamento Nr. 834/2007 įgyvendinimo taisyklės](#), draudžiama naudoti miltelius, gaunamus iš jūros dumblių litotamnų išvalytų, išdžiovintų ir sumaltų nuosėdų, kaip neekologišką žemės ūkio kilmės sudedamąją dalį perdirbant ekologiškus maisto produktus (būtent ekologiškus ryžių bei sojų pagrindu pagamintus gėrimus), siekiant juos papildyti kalciumu.

Focus Visuomenės galimybė susipažinti su COVID-19 vakcinų pirkimo sutartimis

Sprendimai *Auken ir kt.* / Komisija ir *Courtois ir kt.* / Komisija ([T-689/21](#) ir [T-761/21](#))

2020 m. birželio mėn. Europos Sąjunga pradėjo įgyvendinti vakcinų nuo COVID-19 pirkimo strategiją. Tam Komisija pasirašė susitarimą su 27 valstybėmis narėmis, juo ji įgaliojama jų vardu sudaryti išankstines pirkimo sutartis su gamintojais.

Kadangi ankstyvas skiepijimas buvo svarbus užtikrinant visuomenės sveikatą, buvo sutrumpintas laikas, per kurį farmacijos bendrovės turėjo sukurti vakcinas. Kad kompensuotų šių bendrovių patiriamą riziką, Komisija ir valstybės narės į skiepijimo strategiją įtraukė rizikos pasidalijimo tarp gamintojo ir valstybių narių principą, taip sumažindamos gamintojo atsakomybę nepageidaujamos reakcijos į jo produktą atveju.

Viešai paskelbtose sutarčių versijose buvo pašalinti tam tikri duomenys: nebuvo pateikta informacijos apie finansinę riziką, dovanojimą ir perpardavimą, taip pat deklaracijų dėl interesų konflikto nebuvimo.

2021 m. piliečiai ir Europos Parlamento nariai apskundė Europos Komisijos dalinį atsisakymą leisti susipažinti su tam tikrų dokumentų, susijusių su 2020 m. vakcinų pirkimo sutartimis, pilnomis versijomis. Prašymai leisti susipažinti su dokumentais buvo susiję su farmacijos bendrovėms taikomomis nuostatomis dėl žalos atlyginimo. Pagal šias nuostatas laboratorijos turėjo atlyginti žalą nukentėjusiesiems, jei gaminio trūkumas buvo susijęs su tyčiniu pažeidimu arba rimtu pažeidimu gamybos metu, o kitais atvejais ši atsakomybė teko valstybėms narėms.

Piliečiai ir Europos Parlamento nariai taip pat reikalavo leisti susipažinti su derybų dėl vakcinų pirkimo grupės narių interesų konflikto nebuvimo deklaracijomis. Jie norėjo išsiaiškinti, kaip vyko derybos, visų pirma dėl 2021 m. gegužės mėn. sudarytos didžiulės sutarties dėl 1,8 mlrd. papildomų vakcinų dozių pirkimo už 35 mlrd. EUR sumą.

Komisija leido tik iš dalies susipažinti su šiais dokumentais ir paskelbė jų versijas su pašalintais duomenimis, motyvuodama komercinės informacijos konfidencialumu ir privatumo apsauga.

Bendrasis Teismas, išnagrinėjęs du ieškinius dėl Komisijos sprendimų, šiuos sprendimus iš dalies panaikino.

Dėl prašymo leisti plačiau susipažinti su **nuostatomis dėl žalos atlyginimo** Bendrasis Teismas priminė, kad jos buvo įtrauktos į sutartis siekiant kompensuoti farmacijos bendrovių patiriamą riziką dėl trumpesnio vakcinų kūrimo laiko; valstybės narės tam pritarė ir tai buvo viešai žinoma. Jis nusprendė, kad Komisija neįrodė, kaip galimybė plačiau susipažinti su šiomis nuostatomis, tam tikromis sutartyse pateiktomis apibrėžtimis (pavyzdžiui, „tyčinis pažeidimas“ ir „visos pagrįstos pastangos“), taip pat su nuostatomis dėl vakcinų dovanojimo ir perpardavimo galėtų konkrečiai pakenkti atitinkamų farmacijos bendrovių komerciniams interesams.

Dėl prašymo interesų konflikto nebuvimo deklaracijose atskleisti **derybų grupės narių tapatybes** Bendrasis Teismas patvirtino, kad juo buvo siekiama viešojo intereso tikslo. Tik atskleidus šias tapatybes galima patikrinti, ar nėra interesų konflikto, susijusio su derybų grupės nariais. Toks derybų dėl sutarčių proceso skaidrumas stiprina Sąjungos piliečių pasitikėjimą Komisijos vakcinacijos strategija ir padeda kovoti su melagingos informacijos skleidimu. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija netinkamai suderino interesus, susijusius su interesų konflikto nebuvimu ir privatumo pažeidimo rizika.

Visuomenės galimybė susipažinti su dokumentais: pagrindinis skaidrumo elementas

Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentu \(EB\) Nr. 1049/2001](#) siekiama suteikti visuomenei kuo platesnę galimybę susipažinti su Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais. Jo tikslas taip pat yra didinti institucijų skaidrumą, teisėtumą ir atskaitomybę.

Tačiau ši galimybė nėra absoliuti. Jai taikomos išimtys, kuriomis siekiama apsaugoti tam tikrus viešuosius ar privačius interesus, pavyzdžiui, visuomenės saugumą, svarstymų institucijos viduje ir teisinių nuomonių konfidencialumą, finansinius, ekonominius ar komercinius interesus arba asmens duomenų apsaugą.

Institucijos turi užtikrinti skaidrumo ir šių interesų apsaugos pusiausvyrą ir kiekvienu atveju įvertinti, ar informacijos atskleidimas gali jiems pakenkti. Galiausiai gali būti reikalaujama atskleisti informaciją, jei įrodomas viršesnis viešasis interesas.

Jei atsisakoma leisti susipažinti su dokumentais, pareiškėjas gali prašyti, kad atitinkama institucija iš naujo išnagrinėtų prašymą, o jei vėl atsisakoma leisti susipažinti su dokumentais, jis gali kreiptis į Europos ombudsmeną arba pareikšti ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme.

Kai kurie Bendrojo Teismo ir Teisingumo Teismo įtvirtinti principai

Sprendime *De Capitani / Parlamentas* ([T-540/15](#)) Bendrasis Teismas konstatavo, kad Sąjungos institucijos gali atsisakyti leisti susipažinti su tam tikrais dokumentais, susijusiais su teisėkūros procedūra, tik tinkamai pagrįstais atvejais.

Institucija ar įstaiga, atsisakanti suteikti galimybę susipažinti su dokumentais, turi įrodyti, kaip tai „konkrečiai, tikrai ir pagrįstai numanomai“ pakenktų pagal vieną iš Reglamente Nr. 1049/2001 numatytų išimčių saugomam interesui. Kaip Teisingumo Teismas konstatavo Sprendime *ClientEarth / Komisija* ([C-57/16 P](#)), hipotetinės ar neaiškios grėsmės nepakanka tokiam atsisakymui pagrįsti.

Galimybės susipažinti su valstybės narės ar institucijos pareiškimais, pateiktais vykstant procesui Europos Sąjungos Teisingumo Teisme, klausimas buvo sprendžiamas keliuose reikšminguose sprendimuose. Byloje *Komisija / Breyer* ([C-213/15 P](#)) Teisingumo Teismas nusprendė, kad Komisijos turimi valstybės narės pareiškimai patenka į Reglamento Nr. 1049/2001 taikymo sritį. Nors šių pareiškimų konfidencialumas turi būti išsaugotas per visą teismo procesą, Komisija negali be papildomos priežasties atsisakyti leisti su jais susipažinti pasibaigus procesui.

Šią bendrąją informacijos neatskleidimo vykstant teismo procesui prezumpciją Teisingumo Teismas jau buvo įtvirtinęs Sprendime *Švedija ir kt. / API ir Komisija* ([C-514/07 P](#), [C-528/07 P](#) ir [C-532/07 P](#)) dėl Sąjungos institucijos pateiktų pareiškimų. Vis dėlto pasibaigus procesui kiekvienas prašymas turi būti vertinamas konkrečiai, siekiant nustatyti, ar taikomos reglamente numatytos išimtys.

Focus Ribojamosios priemonės, taikytinos atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi

2024 m. kovo 20 d. Sprendimas *Mazepin / Taryba* ([T-743/22](#)), 2024 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *Fridman ir kt. / Taryba*, 2024 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *Timchenko ir Timchenko / Taryba* ([T-635/22](#) ir [T-644/22](#)) ir 2024 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *NSD / Taryba* ([T-494/22](#))

Ribojamosios priemonės, arba „sankcijos“, yra pagrindinė Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos priemonė. Šios priemonės gali būti turto šaldymas, draudimas atvykti į Sąjungos teritoriją arba ekonominės sankcijos. Jų tikslas – ginti pagrindines Sąjungos vertybes, esminius interesus ir saugumą, darant spaudimą asmenims ar subjektams, kuriems taikomos priemonės, įskaitant trečiųjų šalių vyriausybes, kad jie pakeistų savo politiką ar elgesį.

Dėl veiksmų, kuriuos Rusija vykdo nuo 2014 m. ir kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, visų pirma dėl 2022 m. pradėto agresijos karo prieš Ukrainą, Sąjunga intensyviai taiko sankcijas fiziniams ir juridiniams asmenims, teikiantiems paramą Rusijos vyriausybei. Ginčijant Tarybos sprendimų šiuo klausimu teisėtumą ir taikymo sritį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme iškelta dešimtys bylų.

Šios bylos iliustruoja taikomų sankcijų griežtumo, būtino jų veiksmingumui užtikrinti, ir asmens teisių apsaugos pusiausvyros paieškas. Bendrasis Teismas patvirtino plačius Sąjungos įgaliojimus imtis veiksmų prieš ekonominę ir materialinę paramą Rusijos vyriausybei, tačiau kartu reikalauja įrodymų ir svaraus patvirtintų priemonių pagrindimo.

Sprendimas *NSD / Taryba* ([T-494/22](#))

Bendrasis Teismas **paliko galioti** Rusijos bendrovei *National Settlement Depository* (NSD) skirtas sankcijas. Taryba konstatavo, kad ši bendrovė atlieka esminį vaidmenį Rusijos finansų sistemoje; ji teikė materialinę ir finansinę paramą tiek Rusijos vyriausybei, tiek Rusijos centriniam bankui.

Bendrasis Teismas pažymėjo, kad NSD, kaip sistemiškai svarbi finansų įstaiga, padėjo Rusijos vyriausybei sutelkti didelius išteklius, kurie buvo panaudoti Ukrainos destabilizavimo veiksmams. Jis taip pat atmetė NSD argumentus, kad dėl ribojamųjų priemonių buvo šaldytos jos klientų, kuriems netaikomos šios priemonės, lėšos, ir pabrėžė, kad pastarieji gali kreiptis į nacionalinius teismus ir ginčyti jų teisės į nuosavybę pažeidimą, kaip šalutinį NSD taikomų priemonių poveikį.

Sprendimas *Mazepin / Taryba* ([T-743/22](#))

Europos Sąjungos Bendrasis Teismas **panaikino** buvusio „Formulės-1“ lenktynininko Nikita Mazepin palikimą asmenų, kuriems taikomos sankcijos, sąrašą. Taryba įtraukė jo pavardę į sąrašą dėl ryšio su tėvu Dmitry Mazepin, įtakingu verslininku, iš kurio veiklos Rusijos vyriausybė gauna daug pajamų ir kuris, kaip teigiama, buvo pagrindinis savo sūnaus, kaip lenktynininko „Haas“ komandoje, veiklos rėmėjas.

Bendrasis Teismas nusprendė, kad Dmitry Mazepin ir jo sūnaus ryšys nebuvo pakankamai įrodytas, ir pirmiausia pažymėjo, kad ginčijamo sprendimo priėmimo momentu sūnus jau nebebuvo minėtos komandos lenktynininkas. Be to, Bendrasis Teismas pabrėžė, kad vien šeimos santykių nepakanka norint įrodyti bendrus interesus, kurie pateisintų, kad būtų paliktos galioti Nikita Mazepin taikomos sankcijos.

Sprendimai *Fridman ir kt. / Taryba* ir *Timchenko ir Timchenko / Taryba* ([T-635/22](#) ir [T-644/22](#))

Bendrasis Teismas **patvirtino** asmenų ir subjektų, kuriems skirtos sankcijos, pareigą deklaruoti savo lėšas ir bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, kad būtų užkirstas kelias lėšų įšaldymo vengimui teisinėmis ir finansinėmis schemomis. Šios Tarybos nustatytos pareigos pripažintos būtinomis siekiant užtikrinti sankcijų veiksmingumą ir vienodą jų taikymą visose valstybėse narėse. Bendrasis Teismas taip pat atmetė argumentus, kad Taryba įgyvendino baudžiamosios teisės įgaliojimus, kurie suteikti tik valstybėms narėms, ir konstatavo, kad šios priemonės nėra baudžiamosios teisės priemonės ir kad jas patvirtinant paisoma Sąjungos teisėje numatytos sistemos.

Europos Sąjungos sankcijos Rusijai

Nuo 2014 m. kovo mėn. Sąjunga laipsniškai patvirtino tikslines ribojamąsias priemones Rusijai, visų pirma reaguodama į neteisėtą Krymo aneksiją (2014 m.) ir karinę agresiją prieš Ukrainą (2022 m.).

Šiomis priemonėmis siekiama susilpninti **Rusijos** ekonominę bazę, užkertant jai kelią naudotis būtiniausiomis technologijomis bei rinkomis ir reikšmingai sumažinant jos gebėjimą kariauti. Sąjunga taip pat patvirtino sankcijas **Baltarusijai, Iranui ir Šiaurės Korėjai**, reaguodama į jų paramą Rusijai kare prieš Ukrainą.

Sankcijos taikomos daugiau nei 2 300 asmenų ir subjektų (bankams, politinėms partijoms, įmonėms, sukarintoms grupuotėms). Jos apima:

- draudimą atvykti į Europos Sąjungą,
- turto įšaldymą,
- lėšų įšaldymą.

Taryba apskaičiavo, kad Sąjungoje įšaldyto privataus turto vertė yra 24,9 mlrd. EUR. Sąjungoje įšaldytas Rusijos centrinio banko turtas sudaro 210 mlrd. EUR.

Tarybos sprendimuose nustatytos ribojamosios priemonės **nuolat peržiūrimos**. Jos atitinkamai pratęsimos arba iš dalies keičiamos, jei Taryba mano, kad jų tikslai nepasiekti.

Svarbiausių metų sprendimų apžvalga

Pagrindinės teisės

Europos Sąjunga užtikrina pagrindinių teisių apsaugą, visų pirma pasitelkdama Pagrindinių teisių chartiją, kurioje išvardytos Sąjungos piliečių asmeninės, pilietinės, politinės, ekonominės ir socialinės teisės. Pagarba žmogaus teisėms yra viena iš vertybių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, ir esminė pareiga įgyvendinant jos politiką ir programas.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – privalomos teisės normos, turinčios konkrečių pasekmių

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

2022 m., reaguodama į didėjančią Rusijos agresiją prieš Ukrainą, Europos Sąjungos Taryba priėmė sankcijas, kuriomis siekiama daryti spaudimą Rusijai. Tarp priemonių, kurių imtasi, yra draudimas teikti teisinio konsultavimo paslaugas Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms. Belgijos ir Prancūzijos advokatai prašė Europos Sąjungos Bendrojo Teismo panaikinti šį draudimą. Anot jų, jis pažeidžia pagrindines teises, užtikrinančias galimybę pasinaudoti advokato teisinėmis konsultacijomis. Bendrasis Teismas priminė pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę gynybą, apimančią teisę gauti advokato konsultacijas ir būti jo atstovaujama, kai ginčas kilo ar tikėtina, kad kils. Vis dėlto jis pažymėjo, kad šis draudimas neapima teisinio konsultavimo paslaugų, susijusių su teismo procesu, ir netaikomas fiziniams asmenims teikiamoms teisinėms konsultacijoms. Todėl jis atmetė ieškinį.

2024 m. spalio 2 d. sprendimai *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles ir kt. / Taryba, Ordre des avocats à la Cour de Paris ir Couturier / Taryba ir ACE / Taryba* ([T-797/22, T-798/22 ir T-828/22](#)).

2006 m. laikraštis „Le Monde“ publikavo straipsnį, kuriame Madrido futbolo klubas *Real Madrid* buvo siejamas su gandaiis apie dopingo vartojimą. Ispanijoje nuteistas už šmeižtą, laikraštis užginčijo šio sprendimo vykdymą Prancūzijoje, remdamasis spaudos laisve. Prancūzijos Kasacinis Teismas šiuo klausimu kreipėsi į Teisingumo Teismą; šis nusprendė, kad teismo sprendimų tarpusavio pripažinimas gali būti ribojamas, jei dėl to akivaizdžiai pažeidžiamos pagrindinės teisės. Anot Teisingumo Teismo, neproporcingos sankcijos žiniasklaidai, pavyzdžiui, priteistas pernelyg didelis žalos atlyginimas, gali atgrasyti nuo to, kad per spaudą visuomenė būtų informuojama svarbiais klausimais, o tai nesuderinama su Europos Sąjungos demokratinėmis vertybėmis.

2024 m. spalio 4 d. Sprendimas *Real Madrid Club de Fútbol* ([C-633/22](#))

Asmens duomenys

Europos Sąjungoje priimta teisės aktų, kuriuose detalai reglamentuojama asmens duomenų apsauga. Šių duomenų tvarkymas ir saugojimas turi atitikti teisės aktuose nustatytas teisėtumo sąlygas, apsiriboti tik tuo, kas būtina, ir neproporcingai nepažeisti teisės į privatų gyvenimą.

Teisingumo Teismas skaitmeniniame pasaulyje

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Vokietijos pilietis Vokietijos teisme ginčijo Vysbadeno miesto atsisakymą išduoti jam naują asmens tapatybės kortelę be įtrauktų pirštų atspaudų. Vokietijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą, prašydamas patikrinti, ar galioja Sąjungos reglamentas, pagal kurį į asmens tapatybės korteles turi būti įtraukti dviejų pirštų atspaudai. Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši pareiga, pateisinama tikslais kovoti su suklastotų tapatybės kortelių gamyba ir tapatybės pasisavinimu, yra suderinama su pagrindinėmis teisėmis į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą. Vis dėlto jis pripažino šį reglamentą negaliojančiu, nes jis priimtas remiantis netinkamu teisiniu pagrindu, bet paliko galioti jo pasekmes iki 2026 m. gruodžio 31 d., kad būtų galima priimti naują reglamentą. Šis reglamentas buvo klaidingai grindžiamas SESV 21 straipsnio 2 dalimi (laisvas piliečių judėjimas), o ne SESV 77 straipsnio 3 dalimi (laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė), pagal kurią Taryba jį turi priimti vieningai.

2024 m. kovo 21 d. Sprendimas *Landeshauptstadt Wiesbaden* ([C-61/22](#))

Bulgarijoje atliekant ikiteisminį tyrimą dėl melagingų parodymų davimo asmuo buvo įtrauktas į policijos registrą. Jis buvo nuteistas vienerių metų laisvės atėmimo bausme, atidedant jos vykdymą; atlikęs bausmę šis asmuo paprašė išbraukti jį iš registro. Pagal Bulgarijos teisę asmens duomenys saugomi šiame registre neribotą laiką iki pat jo mirties. Bulgarijos Aukščiausiasis administracinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimu, ar šios teisės normos suderinamos su Sąjungos teise. Šis atsakė, kad bendras ir nediferencijuotas nuteistų asmenų biometrinių ir genetinių duomenų saugojimas iki jų mirties prieštarauja Sąjungos teisei. Nacionalinės teisės nuostatose turi būti numatyta duomenų valdytojo pareiga reguliariai tikrinti, ar toks saugojimas tebėra būtinas, ir, jei nebūtinas, suteikti duomenų subjektui teisę reikalauti ištrinti šiuos duomenis.

2024 m. sausio 30 d. Sprendimas *Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politzia“ pri MVR – Sofia* ([C-118/22](#))

Dviejuose atskiruose sprendimuose Teisingumo Teismas pateikė esminių išaiškinimų dėl valdžios institucijų tyrimo įgaliojimų.

Byloje, susijusioje su Prancūzijos dekretu, kuriuo siekiama apsaugoti kūrinius, kuriems taikoma autorių teisių ar gretutinių teisių apsauga, nuo internete padaromų nusikalstamų veikų, Teisingumo Teismas išaiškino, kad valstybės narės gali įpareigoti interneto prieigos teikėjus bendrai ir nediferencijuotai saugoti IP adresus, kad kompetentinga valdžios institucija galėtų nustatyti asmens, įtariamo padarius nusikalstamą veiką, tapatybę. Vis dėlto šis saugojimas turi neleisti daryti tikslių išvadų apie duomenų subjekto privatų gyvenimą. Tai galima pasiekti taikant saugojimo būdus, kuriais užtikrinamas veiksmingas skirtingų kategorijų asmens duomenų atskyrimas. Netipiniais atvejais, kai nacionalinės procedūros ypatumai, susiejant surinktus duomenis ir informaciją, gali leisti daryti tiksliai išvadas apie duomenų subjekto privatų gyvenimą, prieigai prie šių duomenų turi būti taikoma išankstinė teismo arba nepriklausomos administracinės institucijos atliekama kontrolė.

2024 m. balandžio 30 d. Sprendimas *La Quadrature du Net II* ([C-470/21](#))

Vienoje Austrijos byloje policija bandė atrakinti siuntinio, kuriame buvo kanapių, gavėjo mobiliąjį telefoną. Į Teisingumo Teismą kreiptasi su klausimais dėl tokio tyrimo teisėtumo atsižvelgiant į direktyvą, kurioje reglamentuojama policijos ir teisminių institucijų naudojamų asmens duomenų apsauga; jis nusprendė, kad prieiga prie mobiliajame telefone esančių duomenų galima ne vien kovojant su sunkiais nusikaltimais. Priešingu atveju atsirastų nebaudžiamumo už nusikalstamas veikas rizika, taigi kiltų grėsmė laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimui Sąjungoje. Vis dėlto tokia prieiga yra didelis duomenų subjektų teisių į jų asmens duomenų apsaugą suvaržymas, todėl siejama su reikalavimu gauti išankstinį teismo arba nepriklausomos administracinės institucijos leidimą ir turi būti proporcinga. Nacionalinės teisės aktų leidėjas taip pat turi apibrėžti veiksnius, į kuriuos reikia atsižvelgti suteikiant tokią prieigą, pavyzdžiui, atitinkamų nusikalstamų veikų pobūdį, o telefono savininkas turi būti apie tai informuotas, kai tik šios informacijos atskleidimas nebegali pakenkti tyrimui.

2024 m. spalio 4 d. Sprendimas *Bezirkshauptmannschaft Landeck* ([C-548/21](#))

Vienodas požiūris ir darbo teisė

Europos Sąjungoje yra maždaug 200 milijonų darbuotojų. Taigi daugeliui piliečių tiesioginę naudą teikia Sąjungos darbo teisės nuostatos, kuriomis nustatomi minimalūs darbo ir įdarbinimo sąlygų standartai ir taip papildoma valstybių narių vykdoma politika.

Teisingumo Teismas: vienodo požiūrio užtikrinimas ir mažumų teisių apsauga

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Išėjęs iš darbo ir norėdamas gauti išankstinę pensiją, Kopertino (Italija) savivaldybės tarnautojas paprašė išmokėti kompensaciją už nepanaudotas atostogų dienas. Tačiau pagal Italijos įstatymus viešojo sektoriaus darbuotojai neturi tokios teisės. Teisingumo Teismas, į kurį kreiptasi dėl [Darbo laiko direktyvos](#) išaiškinimo, patvirtino, kad darbuotojas turi teisę į finansinę kompensaciją, jei nepasinaudojo visomis atostogomis iki darbo sutarties pabaigos, net ir tuo atveju, kai išeina iš darbo savo noru. Šios teisės atėmimo negalima pateisinti ekonominiais sumetimais, pavyzdžiui, viešųjų išlaidų valdymu. Vis dėlto išimtis galima, jei darbuotojas sąmoningai nepasinaudojo atostogų dienomis ir jeigu darbdavys jį pakankamai informavo apie riziką prarasti atostogas ir skatino jomis pasinaudoti.

2024 m. sausio 18 d. Sprendimas *Comune di Copertino* ([C-218/22](#))

Manydamas, kad tam tikros FIFA taisyklės trukdė jį įdarbinti Belgijos klube, buvęs profesionalus Prancūzijos futbolininkas užginčijo šias taisykles Belgijos teismuose. Šiose taisyklėse, įtvirtintose FIFA Žaidėjų statuso ir perėjimo iš klubo į klubo taisyklių sąvade, numatyta, kad žaidėjas ir naujasis klubas turi sumokėti kompensaciją, jei žaidėjas nutraukia sutartį anksčiau laiko be „pateisinamos priežasties“. Pagal tas taisykles taip pat gali būti taikomos sportinės sankcijos, pavyzdžiui, draudimas priimančiajam klubui įdarbinti naujus žaidėjus, ir neleidžiama išduoti tarptautinio perėjimo iš klubo į klubą pažymėjimo, kol vyksta ginčas dėl sutarties nutraukimo. Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Monso apeliacinis teismas, nusprendė, kad šiomis taisyklėmis nepaisoma darbuotojų judėjimo laisvės ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės.

2024 m. spalio 4 d. Sprendimas *FIFA* ([C-650/22](#))

Sąjungos pilietybė

Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, automatiškai yra Europos Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo. Sąjungos piliečiai naudojami konkrečiomis teisėmis, kurias garantuoja Sąjungos sutartis.

Europos Komisija Teisingumo Teisme pareiškė ieškinius Čekijos Respublikai ir Lenkijai dėl to, kad šios valstybės narės teisę tapti politinės partijos nariais suteikia tik savo piliečiams. Anot Komisijos, dėl tokios padėties Sąjungos piliečiai, gyvenantys šiose valstybėse narėse, bet neturintys jų pilietybės, atsiduria nepalankesnėje padėtyje, kiek tai susiję su teise būti kandidatais vietos savivaldos rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą. Teisingumo Teismas pritarė Komisijai ir nusprendė, kad Čekijos Respublika ir Lenkija neįvykdė įsipareigojimų pagal Sutartis. Tam, kad Sąjungos piliečiai, gyvenantys valstybėje narėje, bet neturintys jos pilietybės, galėtų veiksmingai įgyvendinti savo rinkimų teises, jiems turi būti suteiktos vienodos galimybės, kaip ir tos valstybės narės piliečiams, įskaitant narystę politinėje partijoje. Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokio skirtingo požiūrio negalima pateisinti pagrindais, susijusiais su Lenkijos ar Čekijos Respublikos nacionalinio savitumo paisymu.

2024 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *Komisija / Čekijos Respublika* ([C-808/21](#)) ir 2024 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija* ([C-814/21](#))

Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybė narė negali atsisakyti pripažinti kitoje valstybėje narėje teisėtai pakeistą vardą ir lytinę tapatybę. Toks atsisakymas yra kliūtis naudotis teise laisvai judėti ir apsigyventi Sąjungoje. Kadangi lytis, kaip ir vardas, yra esminis asmens tapatybės elementas, dėl tokio atsisakymo pripažinti kyla administracinių ir asmeninių nepatogumų, prieštaraujančių Sąjungos teisei.

2024 m. spalio 4 d. Sprendimas *Mirin* ([C-4/23](#))

Vartotojai

Sąjungos vartotojų politika siekiama užtikrinti vartotojų sveikatą, saugą, ekonominius ir teisinius interesus, kad ir kur Sąjungoje jie gyvena, keliauja ar apsiperka.

Teisingumo Teismas: ES vartotojų teisių užtikrinimas

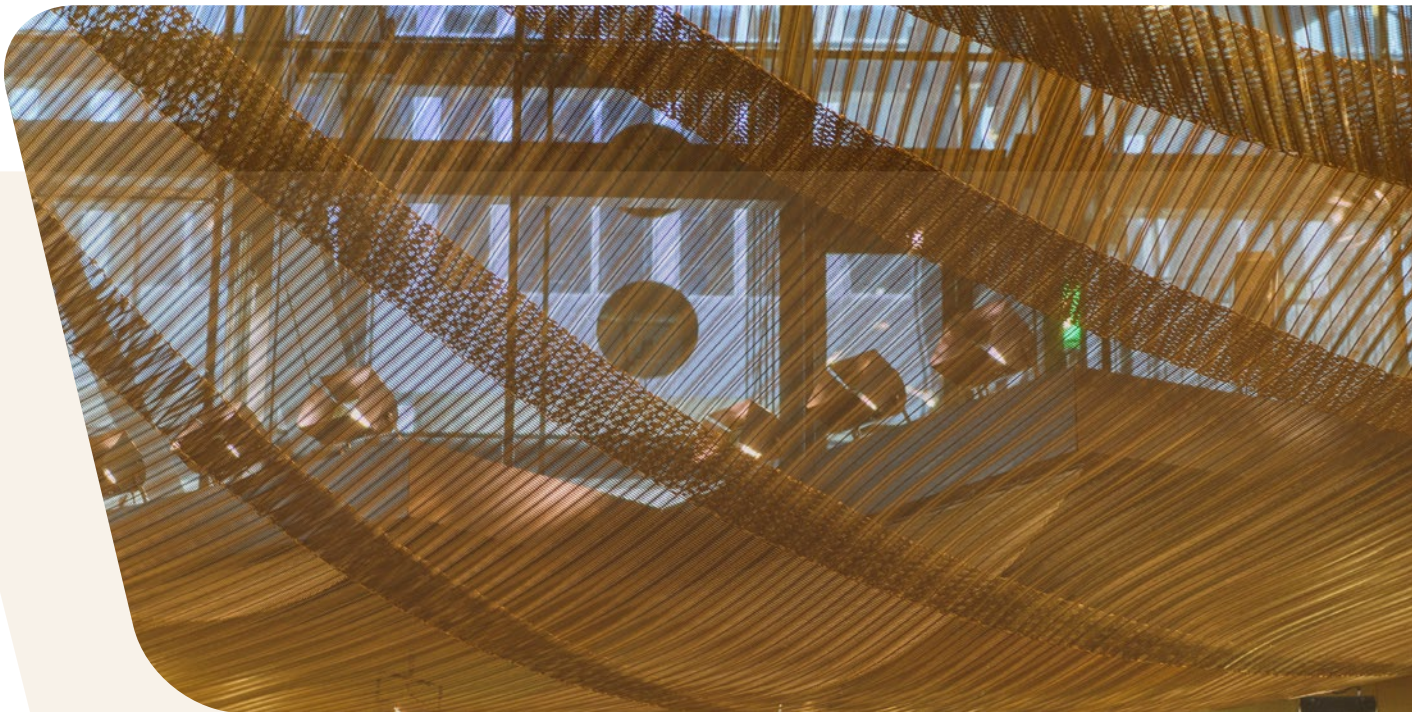
[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Vokietijos vartotojų asociacija Vokietijos teisme užginčijo prekybos centrų tinklo *Aldi Süd* reklamą apie sumažintą kainą. Asociacijos teigimu, *Aldi Süd* neturi teisės skaičiuoti sumažintos kainos pagal kainą, buvusią prieš pat pasiūlymą; pagal Europos Sąjungos teisę ji privalo skaičiuoti tokią kainą pagal mažiausią kainą, taikytą per pastarąsias 30 dienų. Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Vokietijos teismas, patvirtino, kad skelbiamas kainos sumažinimas turi būti apskaičiuojamas pagal mažiausią kainą per pastarąsias 30 dienų. Šitaip prekybininkams užkertamas kelias klaidinti vartotojus padidinant taikomą kainą prieš pranešant apie kainos sumažinimą ir taip nurodyti netikrą kainų sumažinimą.

2024 m. rugsėjo 26 d. Sprendimas *Aldi Süd* ([C-330/23](#))

Aplinka

Europos Sąjunga yra įsipareigojusi išsaugoti ir gerinti aplinkos kokybę bei saugoti žmonių sveikatą. Ji remiasi atsargumo ir prevencijos principais, taip pat principu „teršėjas moka“.

Teisingumo Teismas ir aplinkos apsauga

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Pagal [Sąjungos direktyvą](#) nuo 2019 m. draudžiama tiekti rinkai gaminius, pagamintus iš aerobiškai skaidaus plastiko, kuris susiskaido dėl oksidacijos poveikio. Didžiosios Britanijos bendrovės, gaminančios oksiduojantįjį priedą, kuris, jų teigimu, leidžia plastikui biologiškai suirti greičiau nei aerobiškai skaidus plastikas, kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą. Jos prašė atlyginti žalą, patirtą dėl to, kad draudimas tiekti rinkai aerobiškai skaidų plastiką taikomas ir plastikui, kurį jos laiko „aerobiškai biologiškai skaidžiu“. Bendrasis Teismas atmetė ieškinį, nusprendęs, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nepadarė akivaizdžios klaidos. Remiantis mokslo tyrimais, plastiko, kurio sudėtyje yra oksiduojančiojo priedo, biologinio skaidumo lygis yra žemas arba jis apskritai nesiskaido. Be to, šios rūšies plastikas negali būti kompostuojamas. Galiausiai pažymėtina, kad problemiška jį perdirbti, nes šiuo metu turimos technologijos neleidžia identifikuoti plastiko, savo sudėtyje turinčio oksiduojantįjį priedą, siekiant jį atskirti nuo įprasto plastiko.

2024 m. sausio 31 d. Sprendimas *Symphony Environmental Technologies ir Symphony Environmental / Parlamentas ir kt.* ([T-745/20](#))

Dėl vilkų, pagal [Bernio konvenciją](#) griežtai saugomos rūšies, Teisingumo Teismas priėmė du sprendimus, juose nagrinėjo [Buveinių direktyvą](#). Austrijoje aplinkos apsaugos organizacijos Tirolio teisme ginčijo laikiną leidimą nušauti maždaug 20 avių papjovusį vilką. Teisingumo Teismas patvirtino, kad draudimas medžioti vilkus šioje valstybėje yra teisėtas, motyvuodamas tuo, kad šios gyvūnų rūšies apsaugos būklė nėra palanki. O Ispanijoje Pirėnų vilkų apsaugos asociacija apskundė Kastilijos ir Leono autonominės srities įstatymą, pagal kurį vilkai priskiriami prie gyvūnų rūšių, kurias galima medžioti į šiaurę nuo Duero upės (ten šiai rūšiai gali būti taikomos tvarkymo priemonės, o į pietus nuo šios upės ji griežtai saugoma). Atsakydamas į Ispanijos teismo klausimus, Teisingumo Teismas nepritarė tam, kad vilkai būtų laikomi rūšimi, kurios individus galima medžioti regioniniu lygmeniu, kai jos apsaugos būklė nacionaliniu lygmeniu yra nepalanki.

2024 m. liepos 11 d. Sprendimas *WWF Österreich ir kt.* ([C-601/22](#)) ir 2024 m. liepos 29 d. Sprendimas *ASCEL* ([C-436/22](#)).

Ilva plieno gamykla Tarante, Apulijoje (Pietų Italija), yra viena didžiausių plieno gamyklų Europoje. 2019 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino, kad ši gamykla daro kenksmingą poveikį aplinkai ir vietos gyventojų sveikatai. Nuo 2012 m. buvo numatytos priemonės, skirtos jos poveikiui sumažinti, tačiau jų įgyvendinimo terminai nuolat buvo nukeliami. Daug aplink plieno gamyklą esančios teritorijos gyventojų kreipėsi į Italijos teismus. Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Milano teismas, nusprendė, kad nesilaikyta svarbių reikalavimų dėl leidimo eksploatuoti išdavimo ir persvarstymo, numatytų [Direktyvoje dėl pramoninių išmetamų teršalų](#). Todėl plieno gamyklos veikla turės būti sustabdyta, jei paaiškės, kad ji kelia didelį ir reikšmingą pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai.

2024 m. birželio 25 d. Sprendimas *Ilva ir kt.* ([C-626/22](#))

Informacinė visuomenė

Europos Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį plėtojant informacinę visuomenę, siekdama sukurti inovacijoms ir konkurencingumui palankią aplinką, kurioje būtų saugomos vartotojų teisės ir užtikrinamas teisinis saugumas. Ji garantuoja, kad skaitmeninės rinkos būtų sąžiningos ir atviros, ir šalina tarpvalstybinių internetinių paslaugų kliūtis vidaus rinkoje, kad būtų užtikrintas laisvas šių paslaugų judėjimas.

Teisingumo Teismas skaitmeniniame pasaulyje

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Italijos įstatyme buvo nustatytos administracinės pareigos už Italijos ribų įsisteigusiems internetinių paslaugų teikėjams, pavyzdžiui, *Airbnb*, *Expedia*, *Google* ir *Amazon*, siekiant užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės aktų taikymą. Šie paslaugų teikėjai turi, be kita ko, registruotis specialiaame registre, teikti ekonomines ataskaitas ir mokėti pinigines įmokas. Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Italijos teismas, nusprendė, kad tokios priemonės yra nesuderinamos su Sąjungos teise. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad internetinių paslaugų teikėjams pirmiausia taikomi valstybės narės, kurioje jie yra įsisteigę, šiuo atveju Airijos arba Liuksemburgo, teisės aktai. Valstybėse narėse, kaip antai Italijoje, kur jie vykdo veiklą, turi būti taikomas tarpusavio pripažinimo principas ir paprastai tos valstybės negali nustatyti papildomų pareigų, dėl kurių galėtų būti apribota laisvė teikti šias paslaugas.

2024 m. gegužės 30 d. sprendimai *Airbnb Ireland* ir *Amazon Services Europe* (sujungtos bylos [C-662/22](#) ir [C-667/22](#)), *Expedia* ([C-663/22](#)), *Google Ireland* ir *Eg Vacation Rentals Ireland* (sujungtos bylos [C-664/22](#) ir [C-666/22](#)), *Amazon Services Europe* ([C-665/22](#))

Bytedance Ltd yra bendrovė, per savo patronuojamąsias bendroves įmones teikianti galimybę naudotis internetine socialinio tinklo *TikTok* platforma. Komisija pagal [Sąjungos reglamentą dėl skaitmeninių rinkų \(Digital Markets Act\)](#) suteikė *Bytedance* prieigos prie pagrindinės platformos paslaugos valdytojos statusą, kuris reiškia, kad ši bendrovė turi paisyti tam tikrų teisės aktuose nustatytų pareigų, kurių tikslas – suteikti kitoms įmonėms galimybę konkuruoti su prieigos valdytoju ir užkirsti kelią tam tikrai nesąžiningai veiklai. *Bytedance* dėl tokio sprendimo pareiškė ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme ir šis teismas priminė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas Sąjungos reglamentą dėl skaitmeninių rinkų priėmė siekdamas pagerinti vidaus rinkos veikimą. Bendrasis Teismas konstatavo, kad šiuo atveju tenkinami šiame reglamente numatyti kriterijai, pirmiausia pasaulinės rinkos vertė ir naudotojų skaičius, ir padarė išvadą, kad Komisija teisingai nusprendė, jog *Bytedance* yra prieigos valdytoja, todėl atmetė ieškinį.

2024 m. liepos 17 d. Sprendimas *Bytedance* / Komisija ([T-1077/23](#))

Konkurencija, valstybės pagalba ir *tax rulings*

Europos Sąjunga užtikrina, kad būtų laikomasi laisvą konkurenciją saugančių taisyklių.

Veiksmai, kurių tikslas ar poveikis yra trukdyti, riboti ar iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje, yra draudžiami ir už juos gali būti skiriamos baudos. Valstybės pagalba yra draudžiama, jei ji nesuderinama su vidaus rinka, o Komisijai šiuo klausimu pagal Sutartis patikėta svarbi kontrolės užduotis.

Bendrasis Teismas – Užtikrinimas, kad Sąjungos institucijos laikytųsi Sąjungos teisės

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Femarno sąsiaurio fiksuotos jungties projektas apima tunelį po Baltijos jūra tarp Danijai priklausančioje Lolando saloje esančio Riodbio ir Putgardeno Vokietijoje. Danijos valstybinė įstaiga *Femern A/S* yra atsakinga už jungties finansavimą, statybą ir eksploatavimą. Komisija nusprendė, kad finansinės priemonės, kurias Danija suteikė *Femern A/S*, yra valstybės pagalba, nors ir suderinama su vidaus rinka. Danija ir du keltų operatoriai – *Scandlines Danmark* ir *Scandlines Deutschland* – kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą dėl šio sprendimo panaikinimo. Šis teismas atmetė ieškinius, motyvuodamas tuo, kad *Femern A/S* suteiktas atrankusis pranašumas sustiprino jos padėtį transporto paslaugų rinkoje, palyginti su kitomis šioje rinkoje veikiančiomis įmonėmis, ir daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Vis dėlto fiksuotos jungties projektas yra svarbus bendriems Sąjungos interesams ir jo indėlis yra reikšmingas siekiant Sąjungos transporto politikos tikslų.

2024 m. vasario 28 d. sprendimai *Scandlines Danmark* ir *Scandlines Deutschland* / Komisija, *Danemark* / Komisija ir *Scandlines Danmark* ir *Scandlines Deutschland* / Komisija ([T-7/19](#), [T-364/20](#) ir [T-390-20](#))

Icera apkaltino JAV bendrovę *Qualcomm*, gaminančią lustus telefonams ir planšetiniams kompiuteriams, agresyvia kainodara. Įsigijusi *Icera*, įmonė *Nvidia* pateikė naujos informacijos, susijusios su šiais kaltinimais. 2019 m. Europos Komisija skyrė *Qualcomm* 242 mln. EUR baudą už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, taip pat ją kaltino nuostolingai pardavinėjus lustus bendrovėms *Huawei* ir *ZTE*, siekiant pašalinti savo konkurentę *Icera*. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas atmetė daugumą *Qualcomm* argumentų, išskyrus dėl baudos apskaičiavimo. Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija nepagrįstai nukrypo nuo savo 2006 m. gairių, ir sumažino baudą iki 238,7 mln. EUR.

2024 m. rugsėjo 18 d. Sprendimas *Qualcomm* / Komisija ([T-671/19](#))

2017 m. Europos Komisija bendrovei *Google* skyrė maždaug 2,4 mlrd. EUR dydžio baudą už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi keliose nacionalinėse paieškos internete rinkose. Komisija nustatė, kad 13-oje Europos ekonominės erdvės (EEE) šalių paieškos rezultatuose *Google* teikė pirmenybę savo prekių palyginimo paslaugos rezultatams, palyginti su konkurentų prekių palyginimo paslaugos rezultatais. *Google* rezultatai buvo pateikiami viršuje, išskirti patraukliuose „langeliuose“, o konkurentų rezultatai buvo rodomi tik kaip paprasti bendrieji rezultatai, dėl algoritmų dažnai nustumti į blogesnę padėtį. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas iš esmės patvirtino šį sprendimą, o Teisingumo Teismas atmetė *Google* ir *Alphabet* apeliacinį skundą ir paliko galioti baudą.

2024 m. rugsėjo 10 d. Sprendimas *Google ir Alphabet / Komisija (Google Shopping)* ([C-48/22 P](#))

2003 m. *Google* pristatė savo reklamos platformą *AdSense*. Ši platforma suteikia galimybę interneto svetainių rengėjams gauti pajamų rodant reklamą, susietą su naudotojų paieška internete. Tam, kad galėtų naudotis šia paslauga, kai kurie interneto svetainių rengėjai turėjo pasirašyti sutartis su *Google*, kuriose buvo numatytos sąlygos, neleidžiančios rodyti konkurentų reklamų arba ribojančios jų rodymą. 2019 m. Europos Komisija, gavusi kelių bendrovių, tarp jų *Microsoft* ir *Expedia*, skundus, skyrė *Google* 1,49 mlrd. EUR už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi. Išnagrinėjęs dėl šio sprendimo pareikštą ieškinį Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija padarė klaidų, vertindama sutarties sąlygų galiojimo trukmę ir jų apimamą rinkos dalį, todėl neteisingai nustatė piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi faktą. Taigi Bendrasis Teismas panaikino visą sprendimą.

2024 m. rugsėjo 18 d. Sprendimas *Google AdSense / Komisija* ([T-334/19](#))

2021 m. Komisija nustatė, kad bankai *Deutsche Bank*, *Bank of America*, *Crédit Agricole* ir *Credit Suisse* (dabar – *UBS Group*), keisdami slapta informacija ir derindami prekybos strategijas, dalyvavo kartelyje JAV doleriais išleistų viršvalstybinių obligacijų, valstybinių obligacijų ir agentūrų obligacijų (toliau – „SSA Bonds“) sektoriuje. Komisija skyrė baudas *Bank of America* (12,6 mln. EUR), *Credit Suisse* (11,9 mln. EUR) ir *Crédit Agricole* (3,9 mln. EUR), o *Deutsche Bank* už bendradarbiavimą buvo atleistas nuo baudos. Išnagrinėjęs *Crédit Agricole* ir *Credit Suisse* ieškinį, Europos Sąjungos Bendrasis Teismas patvirtino Komisijos nustatytą pažeidimą ir paliko galioti 2021 m. skirtas baudas.

2024 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *Crédit Agricole ir Crédit Agricole Corporate and Investment Bank / Komisija ir UBS Group ir Credit Suisse Securities (Europe) / Komisija* ([T-386/21](#) ir [T-406/21](#))

2018 m. Didžiosios Britanijos telekomunikacijų bendrovė *Vodafone* pranešė Europos Komisijai apie ketinimą įsigyti *Liberty Global* telekomunikacijų veiklą Vokietijoje, Čekijos Respublikoje, Vengrijoje ir Rumunijoje. 2019 m. Europos Komisija pritarė šiam įsigijimui, bet nustatė tam tikras sąlygas. Baimindamosi *Vodafone* dominuojančios padėties tam tikrose rinkose, trys Vokietijos bendrovės kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą su ieškiniu dėl Komisijos sprendimo panaikinimo. Bendrasis Teismas atmetė šiuos ieškinius, tvirtindamas, kad Komisija pagrįstai nusprendė, jog koncentracijos šalys nėra konkurentės atitinkamose rinkose, t. y. mažmeninėje televizijos signalų perdavimo paslaugų teikimo rinkoje Vokietijoje.

2024 m. lapkričio 13 d. sprendimai *NetCologne / Komisija, Deutsche Telekom / Komisija ir Tele Columbus / Komisija* ([T-58/20](#), [T-64/20](#) ir [T-69/20](#))

Tiesioginiai mokesčiai iš esmės yra valstybių narių kompetencija. Vis dėlto šie mokesčiai turi atitikti pagrindinius Europos Sąjungos teisės principus, kaip antai valstybės pagalbos draudimą. Taigi Sąjunga kontroliuoja valstybių narių priimamų išankstinių mokesčių sprendimų (*tax rulings*), pagal kuriuos bendrovėms taikoma speciali apmokestinimo tvarka, teisėtumą. 2016 m. Europos Komisija nustatė, kad 1991–2014 m. tam tikros *Apple* grupės bendrovės naudojosi mokesčių lengvatomis, kurios yra Airijos suteikta valstybės pagalba. Ši pagalba buvo susijusi su iš *Apple* veiklos už JAV ribų gauto pelno mokestiniu vertinimu. 2020 m. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas panaikino Komisijos sprendimą, nes manė, kad ji nepakankamai įrodė, jog šioms bendrovėms buvo suteiktas atrankusis pranašumas. Išnagrinėjęs apeliacinį skundą, Teisingumo Teismas panaikino Bendrojo Teismo sprendimą ir priėmė galutinį sprendimą byloje, patvirtindamas Komisijos sprendimą. Airija suteikė *Apple* su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą, taikydama šiai bendrovei apmokestinimo tvarką, kuria nukrypstama nuo Airijos teisės normų dėl bendrovių nerezidentų pelno apmokestinimo. Taigi ši valstybė narė privalo susigrąžinti šią pagalbą.

2024 m. rugsėjo 10 d. Sprendimas *Komisija / Airija ir kt.* ([C-465/20 P](#))

Intelektinė nuosavybė

Europos Sąjungos priimti teisės aktai siekiant apsaugoti intelektinę nuosavybę (autorių teisės) ir pramoninę nuosavybę (prekių ženklų teisė, dizaino apsauga, patentų teisė) didina įmonių konkurencingumą, nes skatina kūrybiškumui ir inovacijoms palankią aplinką.

Intelektinė nuosavybė Europos Sąjungos Bendrajame Teisme

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

2021 m. rugsėjo mėn. bendrovė *Escobar Inc* (Puerto Rikas, Jungtinės Valstijos) pateikė Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybai (EUIPO) paraišką įregistruoti žodinį žymenį „Pablo Escobar“ kaip Sąjungos prekių ženklą. Kolumbietis Pablo Escobar, miręs 1993 m., laikomas narkotikų baronu ir narkoteroristu, įkūrusiu Medeljino (Kolumbija) kartelį. EUIPO atsisakė įregistruoti prekių ženklą, manydama, kad jis prieštarauja viešajai tvarkai ir pripažintiems moralės principams. *Escobar* dėl šio atsisakymo pareiškė ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme; šis teismas paliko galioti EUIPO sprendimą, nurodęs, kad Pablo Escobar vardas siejamas su prekyba narkotikais ir narkoterorizmu, todėl prekių ženklas būtų suvokiamas kaip prieštaraujantis pagrindinėms moralės normoms, taip pat nedalomoms ir visuotinėms vertybėms, kuriomis grindžiama Sąjunga.

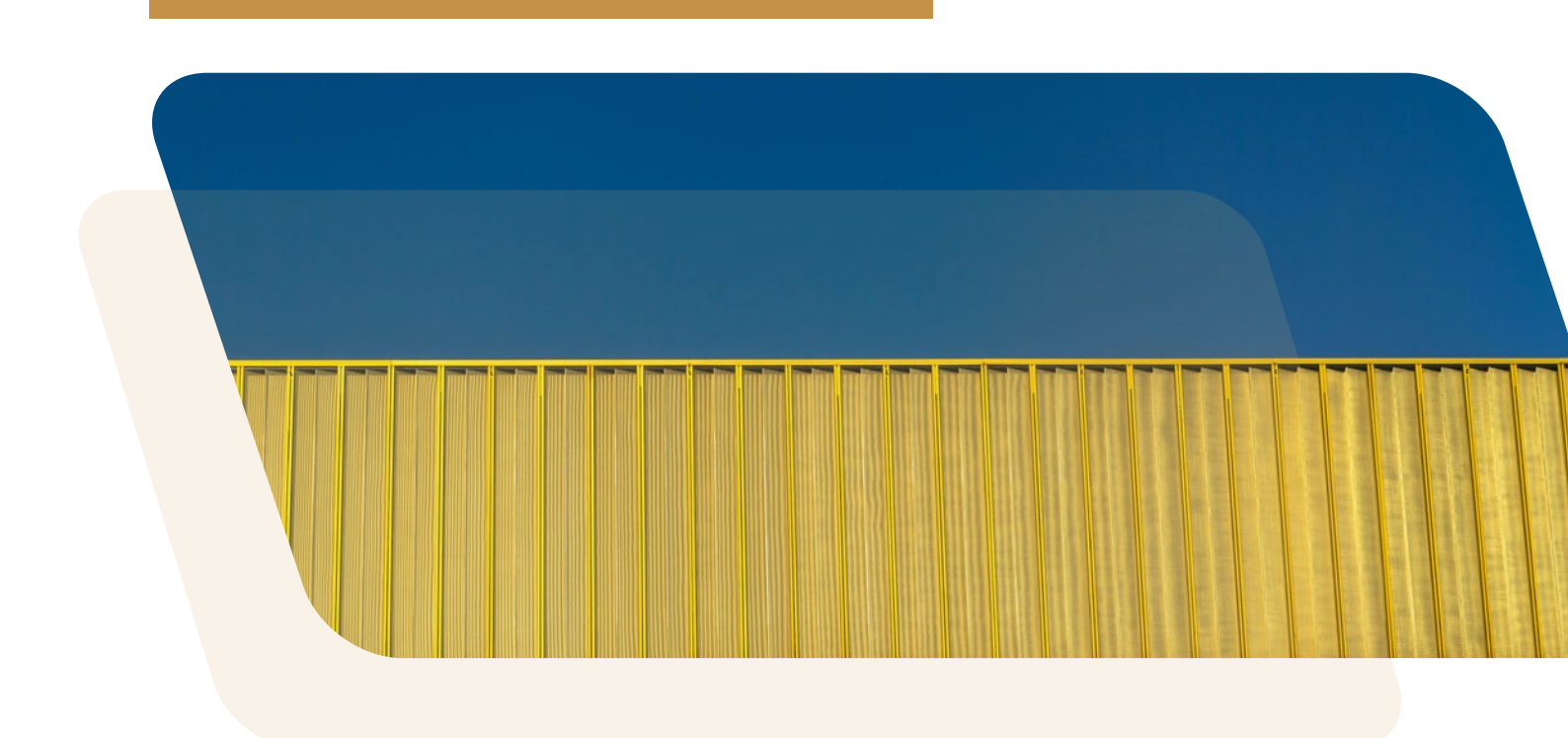

2024 m. balandžio 17 d. Sprendimas *Escobar / EUIPO (Pablo Escobar)* ([T-255/23](#))

Europos Sąjungos prekių ženklas „Big Mac“ buvo įregistruotas 1996 m. kaip priklausantis JAV prekybos tinklui *McDonald's*. Manydamas, kad šis prekių ženklas nebuvo faktiškai naudojamas tam tikroms prekėms ir paslaugoms, 2017 m. Airijos greitojo maisto tinklas *Supermac's* kreipėsi į EUIPO su prašymu panaikinti šio prekių ženklo registraciją. EUIPO tenkino *Supermac's* prašymą, tačiau tik iš dalies. Nepatenkintas tokiu sprendimu *Supermac's* kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą. Bendrasis Teismas dar labiau apribojo apsaugą, kuria bendrovė *McDonald's* naudojasi dėl prekių ženklo „Big Mac“. JAV prekybos tinklas neteko teisės naudoti šį prekių ženklą maisto produktams iš paukštienos ir sumuštiniams su vištiena, restoranų ir užvažiujamųjų restoranų paslaugoms bei patiekalų išsinešti ruošimo paslaugoms. Bendrasis Teismas nusprendė, kad *McDonald's* neįrodė, jog Sąjungoje penkerius metus nepertraukiamai faktiškai naudojo prekių ženklą „Big Mac“ šioms prekėms ir paslaugoms.

2024 m. birželio 5 d. Sprendimas *Supermac's / EUIPO McDonald's International Property (BIG MAC)* ([T-58/23](#))

2022 m. vasario 24 d., pirmąją plataus masto Rusijos invazijos į Ukrainą dieną, Ukrainos sienos apsaugos pareigūnas Roman Gribov Juodosios jūros Gyvatės saloje ištare karo šūkį, skirtą Rusijos laivams: „Русский военный корабль, иди на **й“ (anglų k. „Russian warship, go f**k yourself“). *Administration of the State Border Guard Service of Ukraine* kreipėsi į EUIPO, prašydama įregistruoti prekių ženklą, kurį sudaro šis karo šūkis ir jo vertimas į anglų kalbą, kaip Europos Sąjungos prekių ženklą. EUIPO šį prašymą atmetė. Ukrainos administracija pareiškė ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, šis teismas patvirtino prašymo atmetimą. Jis teigė, kad frazė, tapusi Ukrainos kovos su Rusijos agresija simboliu, nebūtų suvokiama kaip nurodanti komercinę kilmę.

2024 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Administration of the State Border Guard Service of Ukraine / EUIPO* (RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF) ([T-82/24](#))

2016 m. Vokietijos bendrovė *Puma* EUIPO įregistravo sportinių batelių Bendrijos dizainą. Nyderlandų bendrovė *Handelsmaatschappij J. Van Hilst* prašė EUIPO pripažinti dizaino registraciją negaliojančia, teigdama, kad likus dvylikai mėnesių iki registracijos paraiškos pateikimo dainininkė Rihanna, naujai paskirta *Puma* meno vadovė, „Instagram“ paskelbė nuotraukas, kuriose avėjo panašaus dizaino batus. EUIPO nusprendė, kad šitaip dizainas buvo paviešintas iki paraiškos jį įregistruoti pateikimo, o tai pateisina jo registracijos panaikinimą. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas atmetė *Puma* ieškinį dėl EUIPO sprendimo ir patvirtino, kad iš aptariamų „Instagram“ paskyros paimtų nuotraukų pakanka įrodyti ankstesnio dizaino atskleidimą, nes iš jų galima nustatyti visus esminius jo požymius.

2024 m. kovo 6 d. Sprendimas *Puma / EUIPO – Handelsmaatschappij J. Van Hilst* (Batai) ([T-647/22](#))

Prekybos politika

Bendroji prekybos politika yra išimtinė Europos Sąjungos kompetencija, pagal kurią ji sudaro tarptautinius prekybos susitarimus. Tai, kad pasaulinėje arenoje Sąjunga gali kalbėti vienu balsu, sustiprina jos padėtį tarptautinės prekybos srityje. Vis dėlto Sąjungos veiksmai šioje srityje turi atitikti Sąjungos konstitucinę sistemą.

2019 m. ES ir Maroko susitarimų dėl žvejybos ir žemės ūkio produktų taikymo sritis buvo išplėsta įtraukiant Vakarų Sacharos teritoriją be aiškaus jos gyventojų sutikimo. Polisario frontas, JTO pripažintas privilegijuotu Vakarų Sacharos tautos atstovu, Europos Sąjungos Bendrajame Teisme užginčijo Europos Sąjungos Tarybos sprendimus, kuriais buvo patvirtinti šie susitarimai; šis teismas panaikino tuos sprendimus. Išnagrinėjęs apeliacinius skundus dėl Bendrojo Teismo sprendimų, Teisingumo Teismas nusprendė, kad susitarimai pažeidžia tarptautinę teisę, nes nebuvo tinkamai konsultuotasi su Vakarų Sacharos tauta, turinčia apsisprendimo teisę. Jos sutikimo taip pat nebuvo galima preziumuoti, nes susitarimai nebuvo konkrečiai naudingi Vakarų Sacharos tautai, kadangi jai nebuvo numatyta proporcingos finansinės kompensacijos forma už Vakarų Sacharos gamtos išteklių ir greta jos esančių vandenių eksploatavimą.

2024 m. spalio 4 d. sprendimai *Komisija ir Taryba / Front Polisario* (sujungtos bylos [C-778/21 P](#) ir [C-798/21 P](#); sujungtos bylos [C-779/21 P](#) ir [C-799/21 P](#))

Prancūzijos ūkininkų sąjunga Prancūzijos valdžios institucijoms pateikė skundą dėl Vakarų Sacharoje užaugintų melionų ir pomidorų ženklinimo. Šie produktai buvo eksportuojami į Europos Sąjungą kaip kilmės šalį nurodant Maroką, o tai, anot *Confédération paysanne*, yra klaidinanti ir tarptautinei teisei prieštaraujanti informacija. Ji paragino naudoti specialųjį ženklinimą, nurodantį tikrąją produktų kilmę. Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal Sąjungos teisę Vakarų Sachara yra atskira nuo Maroko teritorija. Dėl šios priežasties, siekiant užtikrinti skaidrią informaciją ir išvengti vartotojų klaidinimo, ant produktų iš šios teritorijos turi būti nurodyta tikroji jų kilmė, t. y. Vakarų Sachara. Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad valstybės narės, pavyzdžiui, Prancūzija, negali vienašališkai priimti draudimų importuoti netinkamai paženklintus produktus. Tai yra išimtinė Europos Sąjungos kompetencija įgyvendinant jos bendrą prekybos politiką.

2024 m. spalio 4 d. Sprendimas *Confédération paysanne (Melionai ir pomidorai iš Vakarų Saharos)* ([C-399/22](#))

Migracija ir prieglobstis

Europos Sąjunga yra priėmusi teisės normų rinkinį, kuriuo siekiama sukurti veiksmingą, humanišką ir saugią Europos migracijos politiką. Bendroje Europos prieglobsčio sistemoje nustatyti minimalieji požiūrio į visus prieglobsčio prašytojus ir visų prieglobsčio prašymų nagrinėjimo standartai visoje Sąjungoje.

Pagal [Priskyrimo direktyvą](#) asmenims, įregistruotiems Jungtinių Tautų paramos ir darbų agentūroje Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA), pabėgėlio statusas Europos Sąjungoje nesuteikiamas. Tačiau šie asmenys iš esmės turi gauti pabėgėlio statusą, jei nutrūksta šios įstaigos teikiama pagalba ar apsauga. Nagrinėdamas ginčą, susijusį su Palestinos kilmės asmenimis be pilietybės, Bulgarijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir prašė išaiškinti kriterijus, kuriais remiantis galima laikyti, kad nutrūko ši pagalba. Teisingumo Teismas pabrėžė, kad, atsižvelgiant į Gazos ruožo susiklosčiusią situaciją, UNRWA negalėjimas užtikrinti orumo nežeminančių gyvenimo sąlygų ar būtinų saugumo sąlygų atitinkamoje teritorijoje laikomas nutrūkusia pagalba.

2024 m. birželio 13 d. Sprendimas *Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite (Pabėgėlio statusas – iš Palestinos kilęs asmuo be pilietybės)* ([C-563/22](#))

Teisingumo Teismas nurodė Vengrijai sumokėti 200 mln. EUR vienkartinę sumą ir 1 mln. EUR periodinę baudą už kiekvieną dieną dėl to, kad nevykdė 2020 m. gruodžio mėn. priimto sprendimo dėl prieglobsčio. Vengrija neįvykdė įsipareigojimų, susijusių su galimybe pasinaudoti tarptautinės apsaugos procedūra, prašytojų sulaikymu tranzito zonose ir neteisėtai šalyje esančių piliečių išsiuntimu. Dėl to, kad tyčia vengė įgyvendinti Sąjungos bendrąją politiką, ji šiurkščiai pažeidė valstybių narių solidarumo principą ir Sąjungos teisės vienovę. Dėl šio beprecedenčio ir ypač sunkaus įsipareigojimų nevykdymo kitoms valstybėms narėms nepagrįstai perkeliama atsakomybė už prieglobsčio prašytojų priėmimą ir valdymą.

2024 m. birželio 13 d. Sprendimas *Komisija / Vengrija (Tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimas II)* ([C-123/22](#))

Teismų bendradarbiavimas

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė apima priemonės, skirtas valstybių narių teismų bendradarbiavimui skatinti. Šis bendradarbiavimas grindžiamas teismų sprendimų tarpusavio pripažinimu ir siekiu suderinti valstybių narių teisės aktus, padedant kovoti su tarptautiniu nusikalstamumu ir užtikrinant aukų, įtariamųjų ir sulaikytųjų teisių apsaugą Sąjungoje.

Italijos teismas buvusią partnerę nužudžiusiam vyrui nurodė sumokėti kompensaciją aukos šeimos nariams. Vis dėlto, kadangi nužudymą įvykdęs asmuo buvo nemokus, Italijos valstybė sumokėjo kompensaciją, bet tik aukos vaikams ir sutuoktiniui. Tuomet aukos tėvai, sesuo ir vaikai kreipėsi į Italijos teismą dėl „teisingos ir tinkamos“ kompensacijos. Teisingumo Teismas, į kurį kreiptasi dėl [Direktyvos dėl kompensacijos nusikaltimų aukoms](#) išaiškinimo, nusprendė, kad nacionalinė tvarka, pagal kurią tam tikriems šeimos nariams automatiškai neskiriama jokios kompensacijos vien dėl to, kad yra kitų šeimos narių, neužtikrina „teisingos ir tinkamos kompensacijos“ netiesiogiai nuo nusikaltimo nukentėjusiems asmenims. Turi būti atsižvelgiama į kitas aplinkybes, pavyzdžiui, materialines pasekmes šiems šeimos nariams dėl atitinkamo asmens mirties arba į tai, kad jie buvo mirusiojo išlaikomi.

2024 m. lapkričio 7 d. Sprendimas *Burdene* ([C-126/23](#))

Prancūzijos policijai pavyko įsiskverbti į šifruotų telekomunikacijų paslaugą *EncroChat*, kuri visame pasaulyje naudojama mobiliuosiuose telefonuose, kai vykdant neteisėtą prekybą narkotinėmis medžiagomis reikalingas šifruotas ryšys. Per Europolo serverį Vokietijos federalinė kriminalinės policijos tarnyba galėjo susipažinti su perimtais duomenimis, susijusiais su *EncroChat* naudotojais Vokietijoje. Gavęs Vokietijos prokuratūros išduotus Europos tyrimo orderius, Prancūzijos teismas leido perduoti šiuos duomenis ir juos naudoti baudžiamajame procese Vokietijoje. Berlyno apygardos teismas suabejojo šių orderių teisėtumu. Teisingumo Teismas atsakė, kad prokuroras tam tikromis sąlygomis gali išduoti Europos tyrimo orderį, kad būtų perduoti kitos valstybės narės jau surinkti įrodymai. Išduodant šį orderį nereikalaujama laikytis įrodymų rinkimui išduodančiojoje valstybėje taikomų reikalavimų. Tačiau turi būti įmanoma paskesnė teisminė kontrolė, ar paisyta atitinkamų asmenų pagrindinių teisių.

2024 m. balandžio 30 d. Sprendimas *M. N. (EncroChat)* ([C-670/22](#))

Bendra užsienio ir saugumo politika

Ribojamosios priemonės arba „sankcijos“ yra esminė Europos Sąjungos bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) priemonė, jos naudojamos kaip integruoto ir visapusiško politikos metodo, apimančio, be kita ko, politinį dialogą, dalis. Sąjunga jas taiko pirmiausia siekdama apsaugoti savo vertybes, pagrindinius interesus ir saugumą, užkirsti kelią konfliktams ir stiprinti tarptautinį saugumą. Sankcijomis siekiama priversti asmenis ar subjektus, kuriems jos taikomos, pakeisti politiką ar elgesį, kad būtų palaikomi BUSP tikslai.

2008 m. Europos Sąjunga įsteigė civilinę misiją *Eulex Kosovo*, jai buvo pavesta atlikti tyrimą dėl 1999 m. Kosove padarytų nusikaltimų, asmenų dingimo ir nužudymo. Kitais metais ji įsteigė specialią grupę, kuriai pavesta nagrinėti skundus dėl *Eulex Kosovo* įgyvendinant savo įgaliojimus padarytų žmogaus teisių pažeidimų. Išnagrinėjusi KS ir KD, Kosove dingusių arba nužudytų asmenų artimų šeimos narių, skundus, ši grupė nustatė, kad buvo pažeistos įvairios pagrindinės teisės. Vėliau KS ir KD kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą ir prašė atlyginti žalą, kaip teigiama, susijusią su per *Eulex Kosovo* misiją atliktais tyrimais. Bendrasis Teismas pripažino akivaizdžiai neturintis jurisdikcijos nagrinėti ieškinio.

Išnagrinėjęs apeliacinius skundus, Teisingumo Teismas išaiškino Sąjungos teismų jurisdikciją bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje. Jis nusprendė, kad turi jurisdikciją vertinti į BUSP sritį patenkančių veiksmų ar neveikimo, kurie nėra tiesiogiai susiję su politiniais ar strateginiais pasirinkimais (pavyzdžiui, veiksmai, susiję su *Eulex Kosovo* darbuotojų įdarbinimu), teisėtumą arba juos aiškinti. Teisingumo Teismas pabrėžė, kad toks griežtas jo jurisdikcijos BUSP srityje išimties aiškinimas suderinamas su teise į veiksmingą teisminę gynybą, ir šiuo aspektu rėmėsi Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija. Taigi Teisingumo Teismas iš dalies panaikino Bendrojo Teismo sprendimą ir nusprendė, kad Sąjungos teismai turi jurisdikciją priimti sprendimus dėl kai kurių veiksmų ar elgesio, kuriuos apeliantai nurodė savo ieškinyje dėl žalos atlyginimo.

2024 m. rugsėjo 10 d. Sprendimas *KS ir KD / Taryba ir kt.* (sujungtos bylos [C-29/22 P](#) ir [C-44/22 P](#))

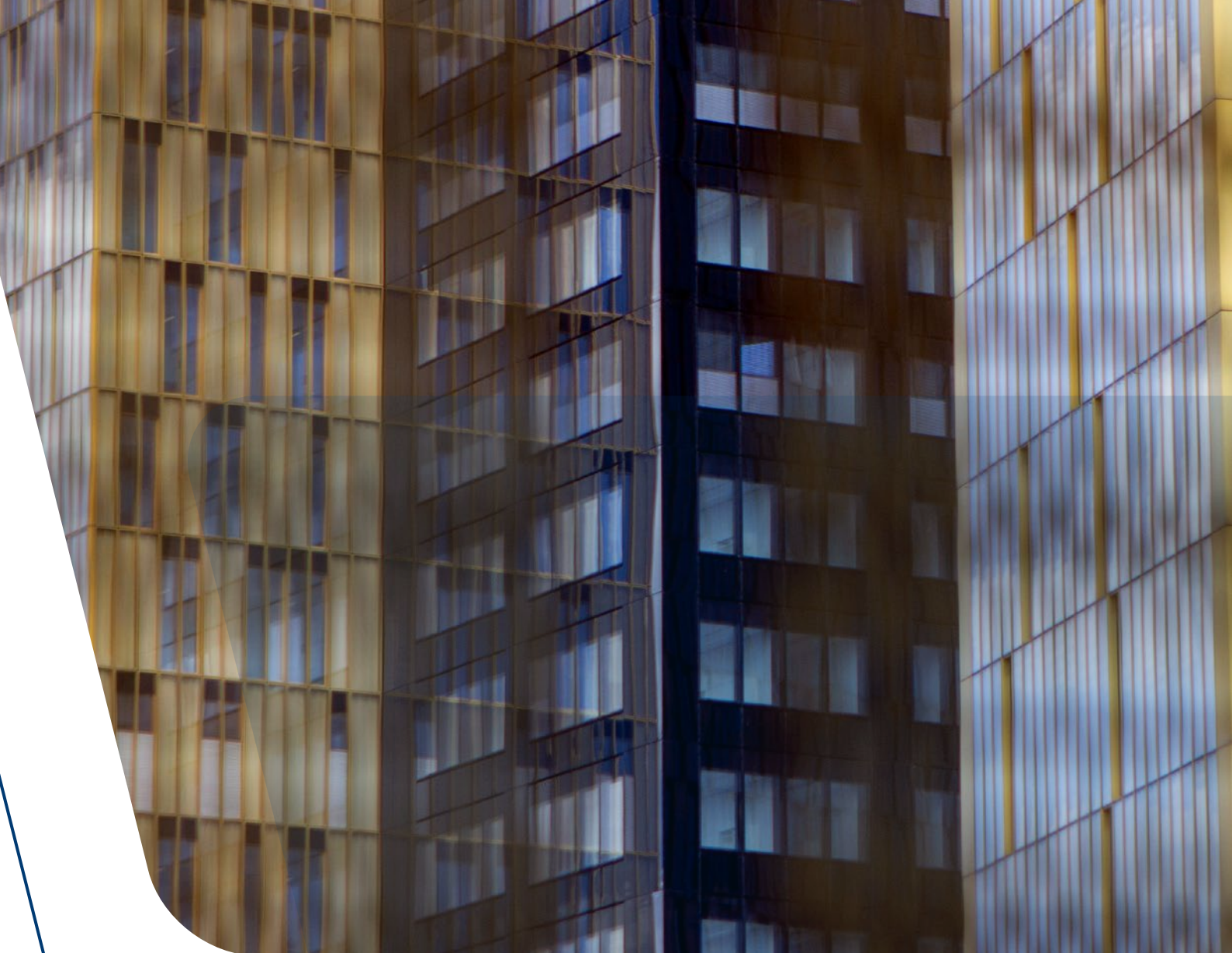
Taip pat BUSP srityje Europos Sąjungos Bendrasis Teismas patvirtino Europos Sąjungos Tarybos nustatyto draudimo teikti teisines konsultacijas Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ir įstaigoms teisėtumą (dėl to paties sprendimo taip pat žr. skirsnį „Pagrindinės teisės“ ir skyrių „Jurisprudencijos naujovės“).

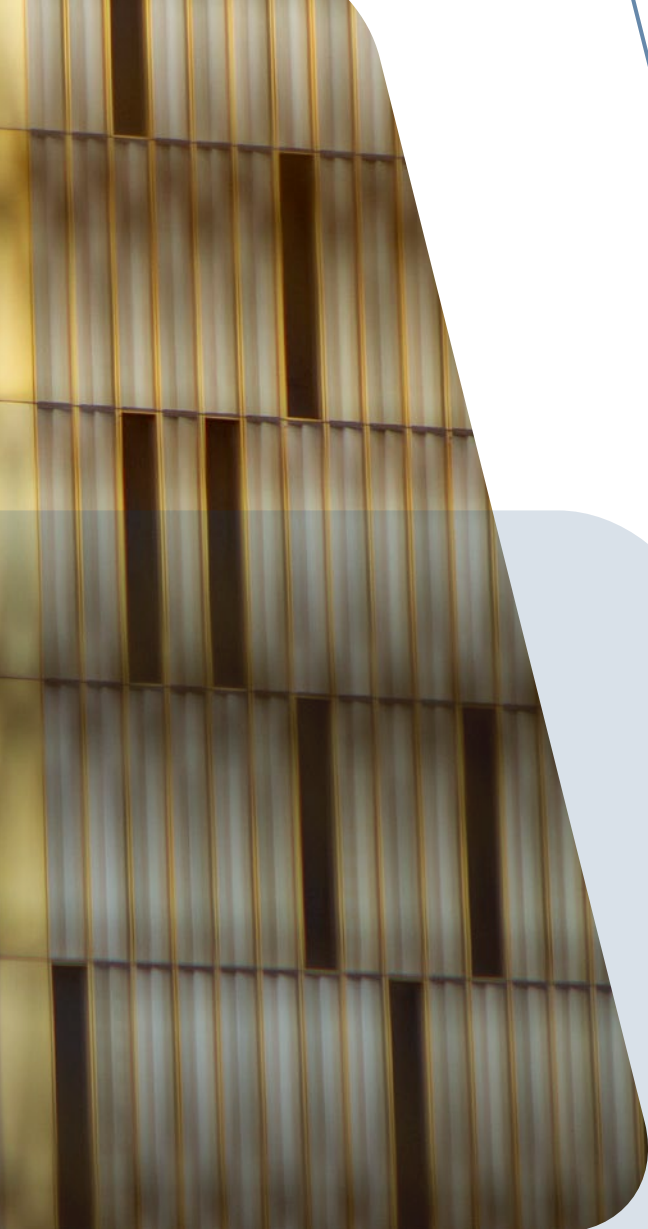

Sprendimas *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles ir kt.* / Taryba ([T-797/22](#), [T-798/22](#), [T-828/22](#))

Tyrimų ir dokumentacijos direktoratas kaip Santraukų rinkinio dalį rengia teisininkams skirtą „[Svarbiausių sprendimų apžvalgą](#)“, taip pat Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo „[Mėnesinius jurisprudencijos biuletenius](#)“.

3

**Teisingumą
padedanti vykdyti
administracija**

A. Kanclerio įžanginis žodis

**Alfredo Calot
Escobar**

Teisingumo Teismo
kancleris

Lygiai prieš 20 metų dešimt naujų valstybių narių įstojo į Europos Sąjungą; tai buvo istorinė akimirka ir mūsų institucijai. Ta diena suteikė ne tik progą švęsti, bet ir atnešė precedento neturinčių iššūkių. Dabar, pažvelgęs atgal, galiu su pasididžiavimu teigti, kad sėkmingai juos įveikėme ir kartu tapome stipresni.

Šiandien institucijoje vyksta ne mažiau svarbūs pokyčiai.

Buvo baigta teisėkūros procedūra, dėl kurios Bendrajam Teismui perduota dalis jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus. Tik nenuilstamų abiejų Sąjungos teismų ir įvairių tarnybų darbuotojų pastangomis pavyko ją sklandžiai įvykdyti.

Bendradarbiavimas ir gebėjimas prisitaikyti praverė ir kitoje svarbioje srityje, t. y. skaitmeninės transformacijos. Toliau stiprinome skaitmeninius gebėjimus ir plėtojome dirbtiniu intelektu paremtus projektus, derindami šias iniciatyvas su šiais metais įsigaliojusio Dirbtinio intelekto (toliau – DI) akto reikalavimais. Suprasdami, kad žmogaus indėlis išlieka veiksmingo DI priemonių diegimo pagrindas, inicijavome visapusišką plataus masto DI mokymo programą. Be to, mūsų teisinio vertimo tarnybos pradėjo naudoti pažangesnę skaitmeninę erdvę savo funkcijoms vykdyti; tai sektinas pavyzdys visoms kitoms mūsų institucijos tarnyboms.

Kadangi siekiame modernizuoti ir taikyti naujoves, gyvybiškai svarbu užtikrinti skaitmeninės infrastruktūros saugumą ir atsparumą. Šiais metais įsigaliojo Kibernetinio saugumo reglamentas, nustatantis svarbias pareigas mūsų institucijai ir apibrėžiantis griežtus jų įgyvendinimo terminus.

Nors ir diegiame naujoves, savo kasdieninėje veikloje vadovaujamės laikui atspariomis institucijos vertybėmis. Mūsų sėkmės raktas – daugiau nei 2 000 atsakingų darbuotojų iš visos Europos, kiekvieną dieną darniai dirbančių vykdančių teisingumą. Šios kolektyvinės pastangos vertingos dėl joms būdingos požiūrių, kultūros, patirčių ir talentų įvairovės, padedančios geriau vykdyti mums pavestus uždavinius.

Siekiant išlaikyti ir pritraukti geriausius darbuotojus iš visų valstybių narių, visus metus tęsėme iniciatyvas, kad mūsų institucijos buveinės šalis išliktų patraukli darbo vieta. Pirmą kartą politiniu lygmeniu pripažinta, su kokiais išskirtiniais iššūkiais susiduria Liuksemburge dirbantys darbuotojai, palyginti su kolegomis Briuselyje. Sudėtingai procedūrai pasibaigus, biudžeto valdymo institucijos patenkino mūsų prašymą skirti laikinąją būsto išmoką mažesnę darbo užmokestį gaunantiems mūsų institucijos darbuotojams; tai yra pirmas svarbus žingsnis kovoje su patiriama nelygybe.

Įsipareigojimas puoselėti įvairovę susijęs ne tik su institucijos darbuotojais. 2024 m. kartu su Europos teisėjų mokymo tinklu ėmėmės naujų iniciatyvų, kad būtų užtikrinta geresnė nacionalinių teisingumo srities specialistų, dalyvaujančių ilgalaikiuose Teisingumo Teisme rengiamuose mokymuose, geografinė pusiausvyra. Šios pastangos aiškiai pasiteisino, nes pirmą kartą per beveik 20 metų rengiamos programos istoriją paraiškas pateikė kandidatai iš naujų trijų valstybių narių.

Tai rodo ir mūsų nuolatines pastangas gerinti dialogą su nacionaliniais teismais. Vienas iš svarbių Europos Sąjungos teisminio tinklo žingsnių stiprinant tą dialogą – tai pirmą kartą ne mūsų institucijoje kartu su Belgijos *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) organizuotas Tinklo korespondentų susitikimas. Jis atvėrė naujas Tinklo veiklos perspektyvas ir sustiprino pamatinę idėją, kad teismų dialogas iš esmės neužsisklendžia tarp institucijos sienų.

Be šios išorinės veiklos, nemažas dėmesys skirtas ir vidinei veiklai – dar kartą patvirtinome įsipareigojimą laikytis aukščiausių etikos standartų, kurie visada buvo neatsiejama mūsų institucijos tapatybės dalis. Šiais metais tie standartai buvo išdėstyti visiems darbuotojams taikomame Elgesio kodekse ir atitinka aukštus standartus, kurie jau anksčiau buvo nustatyti Teisingumo Teismo nariams.

Kadangi ryžtingai ir vedami bendro tikslo įveikėme prieš du dešimtmečius įvykusios plėtros nulemtus iššūkius, esu tikras, kad ir po 20 metų galėsime lygiai taip pat didžiuliotis per tą laiką įvykusiomis permainomis. Iššūkiai, su kuriais susiduriame šiandien, sudaro mūsų institucijai galimybes taikytis prie ateities pokyčių, kurių teks patirti, bet tai ji turi daryti puoselėdama turtingas, jos istoriją suformavusias tradicijas.

B. Svarbiausi metų įvykiai

Dalies jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas

Siekiant sudaryti sąlygas Sąjungos teismams priimti aukštos kokybės sprendimus per protingą terminą ir užtikrinti geresnę Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo darbo krūvio pusiausvyrą, 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo svarbūs Statuto ir procedūros reglamentų pakeitimai. Teisingumo Teismo pasiūlytus Statuto pakeitimus priėmė Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba. Procedūros reglamentų pakeitimus, Tarybai patvirtinus, priėmė Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas. Šiais pakeitimais įgyvendinamas dalies jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas Bendrajam Teismui ir modernizuojamos procedūros abiejuose teismuose.

Statuto pakeitimai ir jų įgyvendinimas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimais sudarytos sąlygos nuo 2024 m. spalio 1 d. perduoti Bendrajam Teismui dalį jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus. Ši galimybė, egzistuojanti nuo 2001 m., kai buvo pasirašyta Nicos sutartis, vėl svarstyta vykdant 2015 m. patvirtintą ir 2022 m. visiškai užbaigtą Sąjungos teismų sistemos reformą, per kurią visų pirma buvo padvigubintas Bendrojo Teismo teisėjų skaičius.

Bendrojo Teismo jurisdikcija nagrinėti prašymus priimti prejudicinį sprendimą įgyvendinama **konkrečiose**, aiškiai nustatytoje **srityse**, kuriose kyla mažai principinių klausimų ir jau egzistuoja gausi Teisingumo Teismo jurisprudencija, galinti padėti Bendrajam Teismui įgyvendinti šią naują jurisdikciją. Be to, tokių prašymų priimti prejudicinį sprendimą turėtų būti pateikiama gana daug, todėl juos perdavus Bendrajam Teismui realiai sumažėtų Teisingumo Teismo darbo krūvis.

Šios konkrečios sritys yra tokios: bendra PVM sistema, akcizai, Muitinės kodeksas, tarifinis prekių klasifikavimas, kompensavimas ir pagalba keleiviams atsisakymo vežti ar transporto paslaugų atidėjimo ar atšaukimo atvejais ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo kompetencijos pasidalijimas

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais pirmiausia įtvirtinta konkreti prašymų priimti prejudicinį sprendimą pirminio nagrinėjimo tvarka, kurios tikslas – nustatyti, kuris teismas turi juos nagrinėti. Be to, jais įtvirtintos nuostatos, būtinos užtikrinti, kad prašymai, kuriuos Bendrasis Teismas perduoda Teisingumo Teismui, nes dėl jų reikia priimti principinį sprendimą, galintį turėti įtakos Sąjungos teisės vienovei ar darnai, būtų išnagrinėti greitai. Galiausiai jais nustatyta tvarka, pagal kurią bylose dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateikti Statuto 23 straipsnyje nurodytų suinteresuotųjų asmenų pareiškimai arba rašytinės pastabos skelbiami internete per pagrįstą laikotarpį po bylos užbaigimo.

Bendrojo Teismo procedūros reglamento pakeitimais nustatyta konkreti Bendrajam Teismui perduotų prašymų priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimo tvarka. Siekdamas nacionaliniams teismams ir Statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims suteikti tokias pačias garantijas, kokias užtikrina Teisingumo Teismas, Bendrasis Teismas iš esmės pakartojo Teisingumo Teismo procedūros reglamento nuostatas, taikomas prašymams priimti prejudicinį sprendimą, įskaitant tas, kurios susijusios su suinteresuotųjų asmenų pateiktų pareiškimų ir rašytinių pastabų paskelbimu.

Kiti reikšmingi pakeitimai susiję su **Bendrojo Teismo struktūra ir organizaciniais klausimais**. Jais numatyta įsteigti devynių teisėjų tarpinę kolegiją, kuriai pirmininkauja Bendrojo Teismo pirmininko pavaduotojas. Prašymai priimti prejudicinį sprendimą paskiriami konkrečiai šias bylas nagrinėjančioms penkių teisėjų kolegijoms, tačiau, atsižvelgiant į iškeltų klausimų svarbą, jie gali būti perduoti kitai kolegijai.

Teisėjus, vykdančius generalinio advokato pareigas bylose dėl prejudicinio sprendimo priėmimo (taip pat teisėjus, kurie juos laikinai pakeičia, kai jie negali eiti šių pareigų), išrenka Bendrasis Teismas ir jie padeda konkrečios sudėties teismui kiekvienoje byloje dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pagal tokį patį modelį, koks taikomas generaliniams advokatams dalyvaujant procese Teisingumo Teisme.

Bendrasis Teismas taip pat patikslino taisykles, susijusias su asmens duomenų apsauga ir procesinių dokumentų pateikimo ir įteikimo būdais nagrinėjant prašymus priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl šių pakeitimų apimties reikėjo **nauja redakcija išdėstyti** Bendrojo Teismo procedūros reglamento **praktines vykdymo nuostatas**.

Kiti procedūros reglamentų pakeitimai

Kitomis naujovėmis siekiama pagerinti, supaprastinti ir modernizuoti bylų nagrinėjimą Teisingumo Teisme ir Bendrajame Teisme, atsižvelgiant į per sveikatos krizę įgytą patirtį. Reikšmingiausia naujovė Teisingumo Teisme – galimybė, kurią jau yra numatęs Bendrasis Teismas, šalims ar Statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims atstovaujantiems asmenims dalyvauti teismo posėdyje per vaizdo konferenciją, laikantis Praktiniuose nurodymuose šalims nustatytų teisinių ir techninių sąlygų. Bendrasis Teismas taip pat peržiūrėjo įvairias nuostatas, taikomas tiesioginiams ieškiniams, įskaitant tas, kurios susijusios su konfidencialiu procesinių dokumentų tvarkymu, ieškinio patikslinimu vykstant procesui ir formos reikalavimais, kurių reikia laikytis pateikiant procesinius dokumentus.

Galiausiai, kalbant apie Teisingumo Teismo posėdžių transliavimą, kuris yra skaidrumo ir teisingumo prieinamumo priemonė, naujoje nuostatoje įtvirtintos konkrečios taisyklės, taikytinos teismo posėdžių, kuriuose išklausomos bylų šalys, skelbiami sprendimai ir skaitomos generalinių advokatų išvados, transliavimui. Savo ruožtu Bendrasis Teismas įtvirtino iš esmės lygiavertes nuostatas.

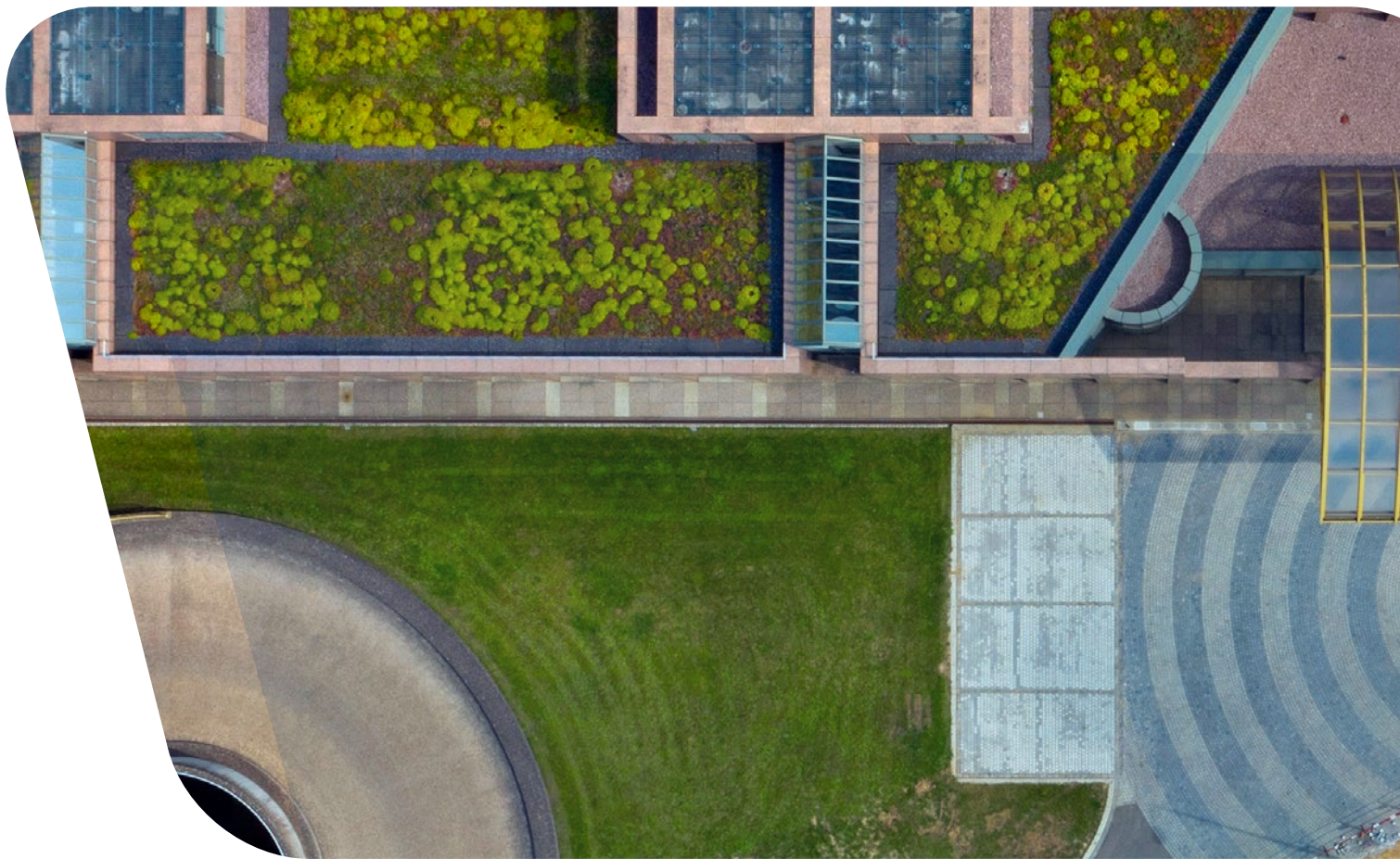
Bendrojo Teismo kanclerio atašė Giulia Predonzani

„Tie, kurie mėgsta bėgioti, Statuto reformą gali laikyti maratonu, kuriame vieną dieną dalyvauti tikisi kiekvienas bėgikas... ir apie tai galvoja jau daugiau nei dvidešimt metų. Norint ją įgyvendinti, reikėjo įveikti kelis etapus. Užbaigus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisminės sistemos reformą, Bendrajam Teismui buvo suteikti ištekliai ir struktūra, leidžiantys jam reikiamu tempu nagrinėti prašymus priimti prejudicinį sprendimą. Tačiau čia nebuvo galima sustoti.

Kad galėtų dalyvauti šiame maratone, Bendrasis Teismas taip pat turėjo pasirūpinti tinkama teisine ir praktine sistema. Iš pradžių siekdamas atsižvelgti į nacionalinių teismų ir Statuto 23 straipsnyje nurodytų suinteresuotųjų asmenų dalyvavimą bylose dėl prejudicinio sprendimo priėmimo Bendrasis Teismas pritaikė ne tik savo Procedūros reglamentą ir Praktines vykdymo nuostatas, bet ir sprendimą dėl taikomosios programos „e-Curia“ naudojimo bei visus „soft law“ tekstus – atmintines, formas, informacinius dokumentus

(apie duomenų nenurodymą vykstant teismo procesui, ieškinių pavyzdžius). Be to, Bendrasis Teismas turėjo priimti sprendimus dėl kolegijų ir įvairių sudėčių, įskaitant naująją tarpinę kolegiją, sudarymo ir veikimo, taip pat išrinkti generalinius advokatus, dalyvausiančius nagrinėjant prašymus priimti prejudicinį sprendimą. Galiausiai siekdamas įdiegti naujus darbo procesus Bendrasis Teismas turėjo koordinuoti savo veiklą su kitais „maratoną bėgančiais“ partneriais, visų pirma Daugiakalbystės generaliniu direktoratu, Informacinių technologijų direktoratu bei Tyrimų ir dokumentacijos direktoratu. Vienas svarbiausių etapų buvo sukurti „vieną langelį“: tai taikomoji programa, centralizuojanti prašymų priimti prejudicinį sprendimą, kurie gali būti perduoti Bendrajam Teismui, analizei. Veiksmingas dialogas su Teisingumo Teismo kanceliarija, tikru instituciniu partneriu, yra tai, kas visą „treniruočių“ laikotarpį buvo nepaprastai vertinga.

Pasirengimas, poreikių numatymas, intensyvus ir atkaklus darbas, ir visa tai per trumpą laiką. 2024 m. spalį Bendrojo Teismo ir jo kanceliarijos darbuotojai buvo pasiruošę prie šio taip laukto maratono starto linijos! 2024 m. pabaigoje 23 bylos perėjo „vieną langelį“, iš jų 19 galiausiai buvo perduota Bendrajam Teismui. Bėgimas tęsiasi ir... viskas vyksta puikiai!”

2004 m. plėtros 20-metis

2004 m. gegužės 1 d. į Europos Sąjungą įstojo dešimt naujų valstybių narių: Čekijos Respublika, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Slovėnija ir Slovakija. Tai didžiausia kada nors įvykusi Sąjungos plėtra pagal gyventojų ir šalių skaičių.

2004 m. plėtros poveikis teismų veiklai

Iš visų ankstesnių plėtros etapų 2004 m. plėtra buvo didžiausia – į Teisingumo Teismą ir Bendrąjį Teismą iškart buvo paskirta dešimt naujų teisėjų.

Poveikis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo **kalbų vartojimo tvarkai** buvo didelis. Oficialiųjų kalbų skaičius padidėjo nuo 12 iki 21, dėl to eksponentiškai – nuo 110 iki 420 – išaugo kalbų kombinacijų skaičius.

Naujiems kabinetams ir kalbų skyriams sukurti reikėjo didelių struktūrinių pastangų, kalbant tiek apie pastatus, tiek apie įdarbinimą, nes per metus prisijungė keli šimtai naujų kolegų.

2004 m. į Europos Sąjungą įstojusių valstybių narių indėlis pasirodė esąs didelis: per 20 metų dešimties įstojusių valstybių narių teismai iškėlė beveik 1 300 bylų dėl prejudicinio sprendimo priėmimo.

„Naujas konstitucinis momentas Europai“

Šiam istoriniam įvykiui paminėti Teisingumo Teismas 2024 m. gegužės 3 d. surengė konferenciją „10 valstybių narystės Europos Sąjungoje 20-metis: naujas konstitucinis momentas Europai“, į ją susirinko teisėjai ir atstovai iš visų Europos Sąjungos valstybių narių, siekdami apsvarstyti, kokį postūmį Europos projektui suteikia Teisingumo Teismas ir koks yra šių dešimties valstybių narių indėlis į bendrą teisinę tvarką.

Gegužės 3 d. vykusioje konferencijoje, kurios medžiaga paskelbta Teisingumo Teismo interneto svetainėje, buvo nagrinėjamos įvairios temos, įskaitant:

- po Berlyno sienos griūties vykusį naujų valstybių narių stojimo procesą, pareikalavusį esminių pokyčių atitinkamų tautų teisėje, sąmonėje ir kultūroje,
- bendrąsias Europos vertybes ir 2004 m. plėtros indėlį į Sąjungos, kaip „vertybių sąjungos“, raidą,
- naujų valstybių narių ir likusios Sąjungos dalies ekonomikų konvergenciją.

Kalbėtojų pranešimai ir diskusijos su dalyviais suteikė visų pirma galimybę priminti, kad Europos Sąjunga yra unikali tuo, jog grindžiama bendromis vertybėmis, kurių svarbiausios yra demokratija ir teisinė valstybė, ir kad Sąjunga ir jos valstybės narės turi toliau jas ginti.

Teisingumo Teismo teisėjos Ineta Ziemele, vadovavusios už renginio organizavimą atsakingai darbo grupei, žodis

„Konferencija organizuota siekiant paminėti 20-ąsias didžiausios Europos Sąjungos istorijoje plėtros metines ir įvertinti jos poveikį bei atneštus pokyčius Sąjungai. Tai buvo tinkamas laikas apžvelgti, kaip Sąjunga vystėsi ir keitėsi per pastaruosius 20 metų po šio istorinio įvykio, ir pasidalyti patirtimi.

Rengiantis konferencijai Sąjungos teismai pasiūlė 2004 m. plėtrą laikyti konstitucinės svarbos momentu – t. y. paradigmos pokyčiu, suvienijusiu Rytų ir Vakarų Europą siekiant įgyvendinti bendrą konstitucinį projektą. Europos Sąjunga atnešė savo vertybes ir principus į Europos šalis, kurių istorija ypač sudėtinga. Taigi Sąjungos narėmis tapo dešimt naujų valstybių narių, tvirtai ir viltingai siekiančių laisvės, teisingumo ir klestėjimo. Stojimas į Europos Sąjungą buvo sudėtingas procesas su daugybe nežinomųjų ir įstoti siekiančios šalys įdėjo daug darbo ir pastangų, kad atitiktų dar 1993 m. Kopenhagoje susirinkusios Europos Vadovų Tarybos nustatytus stojimo kriterijus (žinomus kaip Kopenhagos kriterijai).

Prieš 20 metų įvykusi plėtra lėmė didelius pokyčius visose Sąjungos kompetencijos srityse. Ne visada buvo lengva juos numatyti, tačiau niekam nekilo abejonų dėl to, kad vidaus rinkoje atsivėrė augimo galimybės, o didžiulė kultūrų, istorijos ir kalbų įvairovė sudarė sąlygas būsimiems Sąjungos politiniams ir teisiniams pokyčiams. Išsiplėtusi Europos Sąjunga įgijo svarbesnį vaidmenį pasaulinėje arenoje.

Konferencija buvo išskirtinė dar ir todėl, kad Sąjungos teismai suteikė žodį visų valstybių pranešėjams, tiesiogiai dalyvavusiems stojimo procese arba ėjusiems svarbias pareigas, leidusias atlikti reikšmingą vaidmenį tiek siekiant narystės Sąjungoje, tiek apskritai susijusį su Sąjunga. Taigi šia proga per konferenciją Sąjungos teismų pasiūlytos diskusijos buvo labai įvairiapusės.

Konferenciją užbaigė puiki profesoriaus Norman Davies apžvalga, priminusi itin sudėtingą ir dažnai kruviną šių valstybių istoriją. Išties buvo svarbu priminti, kad Europos Sąjungos vertybių negalima laikyti savaime suprantamu dalyku, o jų tvarumas ir vystymasis neįmanomi be bendrų ir rimtų Sąjungos gyventojų pastangų. Konferencijos dalyviams apmąstant gautas pamokas, Sąjungos teismų choras atliko kūrinius dešimčia kalbų, o pasirodymą vainikavo L. van Bethoveno „Odė džiaugsmui“, toliau atspindinti svarbiausią Europos Sąjungos vertybę – žmonių brolybę.“

Griežtesnė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo darbuotojų etikos sistema

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas dėl jam pavestos užduoties pobūdžio visada laikėsi aukščiausių nepriklausomumo, nešališkumo ir sąžiningumo reikalavimų. Šie reikalavimai yra institucijos tapatybės pamatinės vertybės, ir labai svarbu jų laikytis, siekiant garantuoti pasitikėjimą Sąjungos teisingumo sistema ir jos legitimumą. Būtent dėl šios priežasties Teisingumo Teismas rūpinasi, kad jo vidaus taisyklės atitiktų aukščiausius etikos standartus, taip siekdamas pateisinti lūkesčius, jog teisminė institucija turi elgtis nepriekaištingai.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas visada laikėsi griežtų etikos normų. Institucijos nariams (teisėjams, generaliniams advokatams ir kancleriams) ir visiems darbuotojams šios normos taikomos net ir nustojus eiti pareigas Teisingumo Teisme.

Atsižvelgdamas į tai, kad iš Sąjungos viešosios tarnybos vis labiau tikimasi nepriekaištingo elgesio, Teisingumo Teismas nusprendė toliau modernizuoti savo vidaus etikos sistemą. Šis procesas prasidėjo 2021 m., pakeitus [narių ir buvusių narių elgesio kodeksą](#), o dabar tęsiasi toliau, priėmus darbuotojų elgesio kodeksą.

Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatuose ir Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygose (KTJS), taip pat daugelyje vidaus nuostatų jau esančios taisyklės buvo išplėtos, papildytos, pritaikytos prie teisminei veiklai taikomų reikalavimų ir sudėtos į vieną dokumentą – Administracinio komiteto priimtą darbuotojų elgesio kodeksą, kuris įsigaliojo 2024 m. kovo 1 d.

Šis elgesio kodeksas grindžiamas įvairiuose šaltiniuose pateiktomis etikos taisyklėmis, taigi kaip vienas dokumentas jis suteikia galimybę lengvai ir suprantamai susipažinti su šiomis taisyklėmis visiems darbuotojams, kuriems jos taikomos. Skaidrumo ir teisinio saugumo sumetimais šiame kodekse pareigas siekiama aiškinti atsižvelgiant į su Teisingumo Teismo teismine funkcija susijusius ypatumus ir konkrečiai nurodyti, kaip jos bus įgyvendinamos. Šiame kodekse laikomasi etikos sampratos, pagrįstos vertybėmis, kuriomis vadovaujamos institucijos veikloje ir kurios išreiškiamos pavyzdiniais elgesio standartais. Į kodeksą taip pat įtrauktos specialios vadovams

skirtos taisyklės, atsižvelgiant į jiems tenkančią specifinę atsakomybę, ir teisės referentams skirtos taisyklės, taikomos dėl jų darbo su Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo nariais ir tiesioginio dalyvavimo teisminėje veikloje. Šiose taisyklėse pabrėžiama, kad pareiga elgtis nepriekaištingai yra proporcinga tenkančiai atsakomybei, ir nustatyti konkretūs įpareigojimai, susiję su interesų konfliktų prevencija ir išorinės veiklos vykdymu, net ir nustojus eiti pareigas.

C. Ryšiai su visuomene

16 319 lankytojų, iš jų

3 985 teisės specialistai

Virtualių lankytojų: 7 %

2 493 lankytojai per atvirų durų dieną

Nuotoliniai vizitai – šviečiamasis projektas

Šia nuotoline [šviečiamąja programa](#) siekiama padėti 15–18 metų moksleiviams suprasti Sąjungos teisinės institucijos misiją jų pačių klasėje, nekeliaujant į Liuksemburgą. Projekto tikslas – didinti vyresniųjų klasių moksleivių ir jų mokytojų informuotumą apie demokratines vertybes bei aktualias teisines problemas ir paaiškinti Teisingumo Teismo jurisprudencijos įtaką kasdieniam Europos Sąjungos piliečių gyvenimui. 2024 m. pagal šią programą apsilankyti Teisingumo Tisme turėjo galimybę apie 1 300 moksleivių.

Komunikacijos direktorato spaudos atstovai, pagal išsilavinimą – teisininkai, yra atsakingi už tai, kad sprendimai, nutartys, išvados ir nagrinėjamos bylos būtų suprantamesnės visų valstybių narių žurnalistams ir suinteresuotiesiems asmenims. Jie rengia pranešimus spaudai, kuriais tikruoju laiku informuoja žurnalistus ir praktikuojančius teisininkus apie Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimus. Asmenims, pateikusiems atitinkamą prašymą Teisingumo Teismo [spaudos tarnybai](#), jie siunčia periodinius naujienlaiškius apie svarbius su procedūra ir institucija susijusius įvykius ir greituosius pranešimus apie bylas, apie kurias nerengiami pranešimai spaudai. Be to, jie tvarko piliečių elektroninius laiškus ir telefonines užklausas.

2 509 pranešimai spaudai

610 naujienlaiškių

516 greityųjų pranešimų

13 091 atsakymas į piliečių prašymus suteikti informacijos (telefono skambučiai ir elektroniniai laiškai)

Teisingumo Teismas per dvi X paskyras (viena [prancūzų](#), kita – [anglų](#) kalba), taip pat [LinkedIn](#) ir [Mastodon](#) paskyras aktyviai veikia socialiniuose tinkluose. Šių tinklų prenumeratorių skaičius vis auga, o tai rodo nuolatinį visuomenės susidomėjimą ir suinteresuotumą Teisingumo Teismo veikla. Be to, Teisingumo Teismas turi [teismo kalendoriuje](#) kanalą, kuriame 24 oficialiosiomis kalbomis galima susipažinti su įvairiu audiovizualiniu turiniu, be kita ko, plačiai visuomenei skirtais animaciniais vaizdo įrašais, kuriuose paaiškinama, kokį poveikį Teisingumo Teismo jurisprudencija turi kasdieniam piliečių gyvenimui.

163 000 sekėjų X platformoje + 2 %, palyginti su 2023 m.

297 346 LinkedIn prenumeratoriai + 26 %, palyginti su 2023 m.

4 500 Mastodon prenumeratorių

90 000 prenumeratorių ir 600 000 peržiūrų YouTube platformoje + 137 %, palyginti su 2023 m.

2024 m. Teisingumo Teismas paskelbė naują animacinį vaizdo įrašą: Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo kompetencijos pasidalijimas

[Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Teismo posėdžių transliavimas

Siekdamas palengvinti prieigą prie savo teisminės veiklos Teisingumo Teismas įdiegė posėdžių transliavimo sistemą. Teismo posėdžiai, kuriuose skelbiami sprendimai ir skaitomos generalinių advokatų išvados, *tiesiogiai* transliuojami interneto svetainėje pagal [teismo kalendoriuje](#) nurodytą tvarkaraštį. Teisingumo Teismo didžiosios kolegijos posėdžiai, kuriuose išklausomos bylų šalys, taip pat transliuojami, tik *netiesiogiai*.

Įrašas lieka prieinamas vieną mėnesį.

Prieš teismo posėdžių, kuriuose išklausomos bylų šalys, transliavimą Teisingumo Teismo interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose posėdyje vartojamomis kalbomis paskelbiamas **informacinis pranešimas, kuriame paaiškinama apie bylą**. 2024 m. iš viso buvo paskelbti **29** informaciniai pranešimai.

4

**Institucija, kuriai
rūpi aplinka**

Teisingumo Teismas jau ne vienus metus įgyvendina griežtą aplinkosaugos politiką, kurios tikslas – atitikti aukščiausius tvarios plėtros standartus ir tausoti natūralius išteklius. Šį įsipareigojimą nuo 2016 m. liudija **EMAS** (*Eco-Management and Audit Scheme*) registracijos sertifikatas. Šis Europos Sąjungos reglamentuojamas sertifikatas išduodamas organizacijoms, atitinkančioms griežčiausias normas dėl jų aplinkos politikos, pastangų saugoti aplinką ir tvarių darbo metodų.

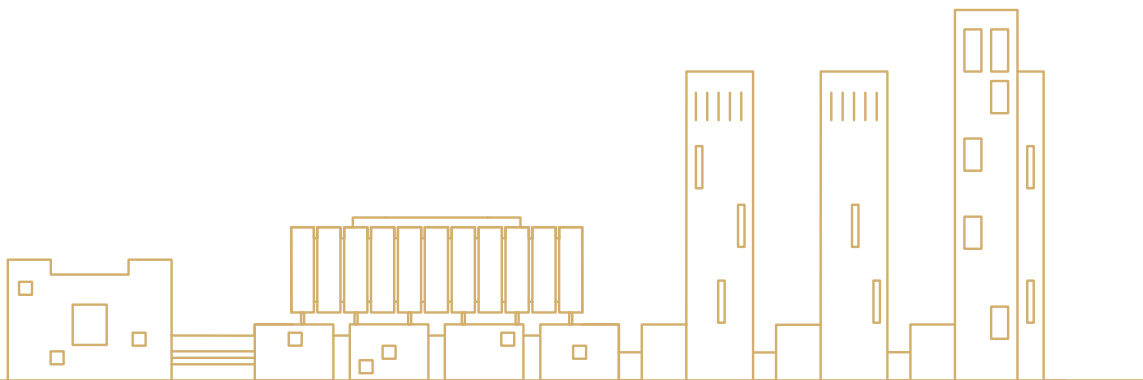
2023 m. Teisingumo Teismas pasiekė labai gerų rezultatų pagal visus savo aplinkosauginius rodiklius ir dabar šie metai po 2020–2022 m. sveikatos krizės gali būti laikomi nauju aplinkosauginio veiksmingumo atskaitos tašku.

Vandens, atliekų, popieriaus, šildymo ir elektros energijos **aplinkosauginiai rodikliai** atitinka 2023 m. rodiklius. Pokyčiai nurodyti lyginant su 2015 m. – EMAS sistemos referenciniais metais.

Konkrečiau kalbant apie **energijos suvartojimą**, pratęsus su karu Ukrainoje susijusių taupymo priemonių taikymą, Teisingumo Teisme ir vėl gerokai sumažėjo elektros energijos ir šildymo suvartojimas. Teisingumo Teismas taip pat pasiekė savo plataus užmojo tikslus, susijusius su **popieriaus suvartojimu**. 2023 m. biuro popieriaus suvartojimas (išskyrus išorės subjektų leidinius) sumažėjo 55,2 %, palyginti su iki krizės 2019 m. vyrausiu lygiu; ši tendencija išlieka dėl pasikeitusių įpročių ir tolesnio procesų ir dokumentų skaitmeninimo.

Nepaisant to, kad atnaujinta visa Teisingumo Teismo veikla, įskaitant asmenų iš išorės vizitus, pastebima, kad išmetamo CO₂ kiekis nusistovėjo, ir tai įvyko ne tik dėl įvairių projektų, bet ir dėl darbuotojų didesnio informuotumo ir aktyvaus dalyvavimo įgyvendinant EMAS politiką.

Etato ekvivalentas (EE) – tai matavimo vienetas, kuriuo išreiškiamas darbo laikas, neatsižvelgiant į kiekvieno darbuotojo per savaitę išdirbtų darbo valandų skirtumus, atsirandančius dėl skirtingo darbo režimo.

Rūšiuojama daugiau atliekų ir naudojama mažiau vienkartinį plastikinių gaminių

veloH!

Dalyvaujama dalijimosi dviračiais sistemoje *veloH* ir skatinamos kelionės dviračiais bei pasienio darbuotojų kelionės traukiniais. Elektrinių transporto priemonių įkrovimo prieigų įrengimas

Sumažėjo popieriaus suvartojimas
↓ 63 % kg/EE

Sumažėjo vandens suvartojimas
↓ 20 % m³/EE

Sumažėjo atliekų (biurai ir maitinimas)
↓ 43,2 % kg/EE

Tobulinama šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo ir apšvietimo infrastruktūra

Sumažėjo elektros energijos suvartojimas
↓ 28,7 % kWh/EE

Sumažėjo šildymui skirtos energijos suvartojimas
↓ 33,5 % kWh/EE

3 466 m²
fotovoltinių elementų pagamino
380 758 kWh
(tai atitinka 69 šeimų metinius poreikius)

Sumažėjo išmetamo anglies dioksido kiekis
↓ 30,2 % kg CO₂/EE

5

Žvilgsnis į ateitį

Pagrindinis 2025 m. iššūkis – užtikrinti, kad nuo 2024 m. spalio 1 d. taikomas **dalies jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas Bendrajam Teismui** būtų sėkmingai **įgyvendintas**, užbaigiant Sąjungos teismų sistemos reformą. Teisingumo Teismas sieks, kad visos tarnybos teiktų veiksmingą ir aukštos kokybės pagalbą Bendrajam Teismui, kad šis galėtų optimaliai nagrinėti šios rūšies bylas.

Reaguodamas į numatomą bylų skaičiaus didėjimą trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu Teisingumo Teismas taip pat toliau **skaitmenizuos teisinius ir administracinius procesus**, kad padidintų administravimo veiksmingumą ir efektyvumą. Jis ir toliau naudosis pažangiausių technologijų teikiamomis galimybėmis, laikydamasis dėl jo teisminės paskirties reikalaujamo atsargumo ir vadovaudamasis pagrindiniu principu – kuo geriau pasinaudoti savo partnerių žiniomis ir talentais.

Tęsdamas skaidrumo ir informacijos prieinamumo politiką jis šiais metais taip pat imsis naujų **piliečiams skirtų projektų**. Kad jo teisminė ir administracinė veikla būtų dar skaidresnė, Teisingumo Teismas įvairins ir atnaujins savo komunikacijos kanalus. Taigi institucija pertvarkys savo interneto svetainę, kad ji atitiktų teisininkų, žiniasklaidos ir plačiosios visuomenės poreikius. Be to, siekdamas, kad jo veikla ir sprendimai būtų lengviau suprantami visiems piliečiams, įskaitant jaunąją kartą, Teisingumo Teismas pradės naudoti internetinę audiovizualinę platformą *Curia web TV*, kurioje bus transliuojamos jo veiklą nušviečiančios programos.

2025 m. Europos Sąjunga minės **Austrijos, Suomijos ir Švedijos įstojimo į Europos Sąjungą 30-ąsias metines**. Teisingumo Teismas paminės šią ketvirtąją Europos Sąjungos plėtrą, įvykusią praėjus beveik 10 metų nuo Ispanijos ir Portugalijos įstojimo ir minėtoms trims naujoms valstybėms pritarus referendumuose; po šios plėtros Europos Sąjunga tapo 370 mln. piliečių bendrija ir gerokai išplėtė savo geografinę teritoriją Europos šiaurės ir vidurio dalyse. Dalyvaujant aukštiems šių trijų valstybių atstovams, bus kalbama apie šio įstojimo aplinkybes, reikšmę ir poveikį kiekvienai iš šių šalių.

Galiausiai siekdamas užtikrinti Sąjungos teisės nuoseklumą ir vienodą jos taikymą Teisingumo Teismas toliau palaikys jau daugiau kaip 70 metų vykstantį **intensyvią dialogą su nacionaliniais teismais**.

Tai bus daroma visų pirma per Europos Sąjungos teisminį tinklą, dalyvaujant konstituciniams ir aukščiausiesiems teismams, ir Teisingumo Teismo buveinėje kasmet rengiamą nacionalinių teismų Teisėjų forumą.

Teisingumo Teismas taip pat bus vienas iš konferencijos „EUnited in diversity“, vykstančios 2025 m. rugsėjį Sofijoje, organizatorių. Po pirmosios konferencijos 2021 m. Rygoje ir antrosios konferencijos 2023 m. Hagoje trečioji konferencija pratęs šio kas dvejus metus vykstančio susitikimo tradiciją, o jos tema bus „Konstitucinės justicijos vaidmuo bendroje Europos Sąjungos teisės sistemoje“.

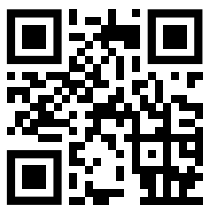

6

Likite su mumis!

Prisijunkite prie Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimų paieškos portalo per *Curia* interneto svetainę: curia.europa.eu

Sekite jurisprudencijos ir institucijos naujienas:

skaitykite **pranešimus spaudai**:

curia.europa.eu/jcms/PressRelease

užsisakykite Teisingumo Teismo **RSS** sklaidos kanalą:

curia.europa.eu/jcms/RSS

sekite institucijos paskyrą **X**:

CourUEPresse arba EUCourtPress

sekite institucijos paskyrą **Mastodon**:

curia.social-network.europa.eu/@Curia

sekite **LinkedIn** tinklo paskyrą:

linkedin.com/company/european-court-of-justice

atsisiųskite **taikomąją programėlę CVRIA** išmaniesiems telefonams ir planšetiniams kompiuteriams

skaitykite **Teismo praktikos rinkinį** šiuo adresu:

curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Daugiau informacijos apie institucijos veiklą rasite čia:

skaitykite interneto puslapį, skirtą **Metiniam pranešimui**:

curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

žiūrėkite vaizdo įrašus **YouTube**

kanale: youtube.com/@CourtofJusticeEU

Susipažinkite su institucijos dokumentais

istoriniai archyvai:

curia.europa.eu/jcms/archive

administraciniai dokumentai:

curia.europa.eu/jcms/documents

Apsilankykite Europos Sąjungos Teisingumo Teismo būstinėje

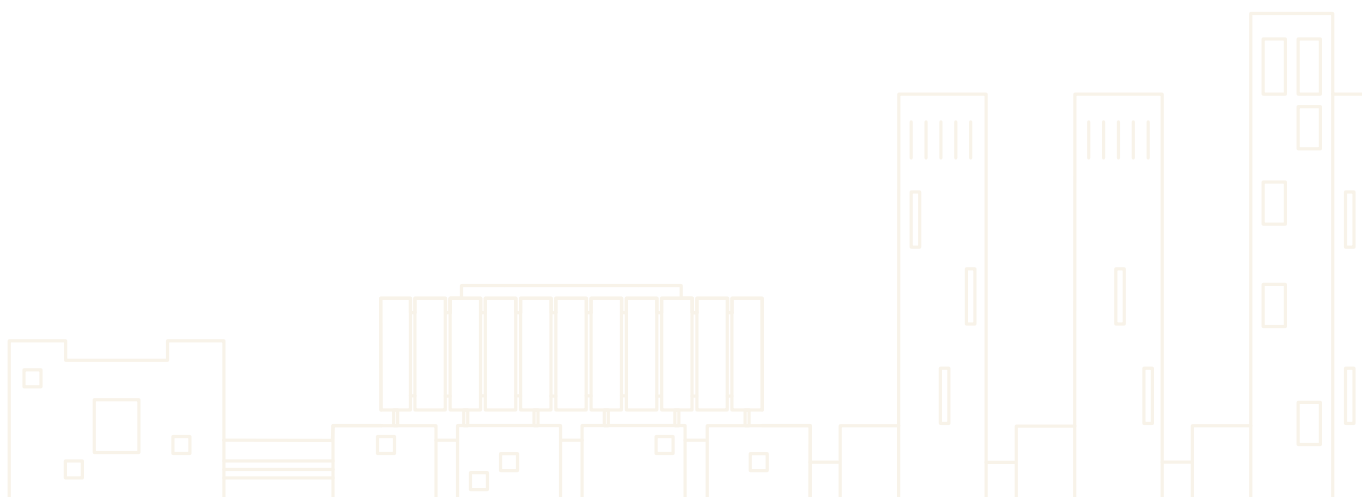
Susidomėjusiems institucija siūlo specialias kiekvienos grupės interesus atitinkančias **vizitų programas** (dalyvavimas posėdyje, ekskursija su gidu po pastatus arba apžiūrint meno kūrinius, studijų vizitas, nuotolinis vizitas):

curia.europa.eu/jcms/visits

Norėdami gauti informacijos apie instituciją

Rašykite mums užpildydami **užklauso formą**:

curia.europa.eu/jcms/contact

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

L-2925 Liuksemburgas

Tel.: +352 4303-1

curia.europa.eu

Rankraštis parengtas 2025 m. vasario mėn. / Duomenys surinkti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Maketas: Europos Sąjungos Teisingumo Teismas / Komunikacijos direktoratas / Leidinių ir elektroninių informavimo priemonių skyrius, 2025.

Nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, nei joks institucijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už šiame leidinyje pateikiamos informacijos panaudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2025

© Europos Sąjunga, 2025.

Atgaminti leidžiama nurodžius šaltinį.

Nuotraukos / iliustracijos:

Jei nenurodyta kitaip, visų vaizdų autorių teisės priklauso Europos Sąjungai ; Puslapiai 9, 12, 13, 83:

© shutterstock.com; Puslapiai 11: Lietuvos nacionalinis muziejus / Nuotrauka: © Gediminas Trečiokas; Puslapiai 94 – 95 Nuotrauka: Gediminas Karbauskis

Naudoti ar atgaminti nuotraukas ir kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

Print	ISBN 978-92-829-4796-8	ISSN 2467-1355	doi:10.2862/0128049	QD-01-24-003-LT-C
PDF	ISBN 978-92-829-4795-1	ISSN 2467-1584	doi:10.2862/4930375	QD-01-24-003-LT-N
HTML	ISBN 978-92-829-4794-4	ISSN 2467-1584	doi:10.2862/3118609	QD-01-24-003-LT-Q

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

Komunikacijos direktoratas
Leidinių ir elektroninių informavimo priemonių skyrius

